

Tes-İş İşçileri Mücadelelerinde Kararlı

● 1 Nolu Şube İşçileri seçtikleri yönetimin mahkeme oyunlarıyla devrilmesine, kendi güçlerini devreye sokarak cevap veriyor.

Yazısı Sayfa 5'de

İŞÇİLERİN GÜNLÜĞÜNDEN YENİ SAYFA AÇILIYOR

● Grevler ve Direnişler Geliyor

● 9 Yıllık Tepkiseliliğiyle Yüksek Direnişler, Heri Boyutlu Bir Mücadelenin İlk İşaretlerini Veriyor.

Yazısı Sayfa 6'de

BROŞÜRLER DİZİSİ-2
İşyeri Komiteleri ve Konseyleri Çıkıyor
İletişim Adresi: GÖZLEM BASIN YAYIN
Prof. K. Gürbüz, Cad. 537 Hüdaverdi Apt. Kat: 4
Cebelloğu 151 Tel: 529 18 73

SAYI: 2
19 MAYIS
1989 FİYATI
1000 TL
(KDV DAHİL)
(15
Günde Bir
Yayınlanır)

İŞÇİLERİN SESİ

DÜNYADA 1 MAYIS 89'UN TEK ŞEHİDİ MEHMET AKİF DALCI MÜCADELEMİZDE YAŞIYOR

Mayıs ve sonrası gelişmeler hala güncelliğini koruyor. Yaşananlar ileride yaşanacakların ön habercisi gibi... Bu güncellik siyasi, toplumsal mücadelenin örgütlü kılınmasının önemini bütün sıcaklığıyla hissettiriyor.

Mayıs 1989 Mücadeleyi Kalıcı Kılmanın Zorunluluğunu Bir Kez Daha Gösterdi

Mayıs'ta Yükseltile Taleplerimizin Hayata Geçmesi İçin, Mücadelenin Örgütsel Güvencesini Artırıyoruz. Yaşanan Olumsuzlukları Aşmak, Üretimden Gelen Gücümüzün Bilincine İyileşmeyle Mümkün Olacaktır.

Mayıs 1989 ülkemizin her yerinde günün her saatinde farklı biçimlerde kutlanıyor. Herkesin kendi yaratıcılıklarını ürünlerle üretimden gelen güçlerini devreye soktuğu bir ortamda. ANAP Genel Başkan Yardımcısı Galip Demirel'in "devlet güvenliği için kardeş katli vaciptir" sözleri bunun en açık kanıtıdır.

"Demokrasinin geçtik, hoşgörü ve uzlaşma ortamı bozulmasın!" gibi lafların bolca edildiği bu dönemde yaşananlar bir kez daha göstermiştir ki, kitlelerin en doğal hakkı olan 1 Mayıs kutlamalarını bile egemen sınıflar hazmedememektedirler. Ve her hak gibi, 1 Mayıs hakkı da mücadelenin sonunda herkese kabul ettirilecektir. 12 Eylül ve devamı ANAP, bu hakkı yok etmeye, engellemeye çalışmış, ancak başaramamıştır.

Uygulanan baskı ve terörle, işçi sınıfının yükselen hareketine bir gözdağı verilmesi amaçlanmıştır. Ancak 12 Eylül'ün işçi sınıfı ve emekçi halkı için soktuğu suskunluk ve yığınlık ortamının aşılmasına başladığı, mücadele ve direniş ruhunun yaygınlaştığı 1 Mayıs 1989'da daha net bir şekilde ortaya çıkmıştır. Ayrıca yaşanan hareketliliğin örgütlenmesi sorunu bütün yakıcılığıyla kendisini hissettirmiştir.

12 Eylülcülerin yıllardır ağzlarından sakız gibi gevelediği "12 Eylül öncesine dönme", "anarşi terör" vb. aldatmacaların artık geçerliliğini yitirmeye başladığı görülmüştür. 12 Eylül öncesi ve sonrası tek suçlusunun, devlet kaynaklı faşizm olduğu gerçeği bir kez daha açıkça ortaya çıkmıştır. Faşizmin saldırganlığına 1980 öncesinde, mahallesinde, köyünde, okulunda, fabrikasında, kısacası hayatın her alanında direnen emekçi halklar, 12 Eylülle suçlu ilan edilmiş, örgütlenmeleri terör ve şiddetle dağıtılmıştır. Suskun, duyarsız, tepkisiz bir Türkiye yaratmak isteyen 12 Eylül rejimi emekçi halkın, kamıyla yarattığı değerlerini, mücadele geleneğini kitlelerin kafasından silmeye çalışmıştır. Ama tarihin aktarıp durdurmak mümkün değildir. Çünkü tarih hep ileriye doğru gider ve geleceği yaratacak olan işçi sınıfı ve emekçi halkların mücadelesi tüm engellemelere karşı sürer. Hiçbir güç bu mücadeleyi durduramaz.

1 Mayıs 1989'un gösterdiği de budur. Tüm engellemelere karşı 1 Mayıs kutlanmıştır. Bir yandan kurşunlara karşı göğüsler siper edilmiş, diğer yandan sınıfın üretimden kaynaklanan gücü kullanılarak, üretim durdurulmuştur.

MÜCADELE GERÇEK DEĞERLERİ YARATACAK TEK ÖLÇÜDÜR

Bu arada 1 Mayıs'ın içeriğini boşaltmak, işçi sınıfının yükselen eylemlerini düzensizlik içinde tutmak amacıyla çeşitli manevralar da gündeme geldi. Yıllardır 1 Mayıs'a karşı olduğunu her fırsatta vurgulayan uzlaşmacı Türk-İş yönetimi bile, 1 Mayıs'ın yaygınlaşan mesruyeti karşısında, ilk defa 1 Mayıs'ta bir bildiri yayımlamak zorunda kalmıştır. Fakat, 1 Mayıs'ın mücadele, birlik, dayanışma günü olduğunu unutturmak, içeriğini boşaltmak için 1 Mayıs'a "işçi günü" adını takmıştır. Davranışın nedenleri ise; hem 1 Mayıs'a sahip çıkarak görünüşte işçilerin gözünü boyamak, hem 1 Mayıs'ı özünden uzaklaştırarak egemen sınıflara hizmet etmek, hem de çoktandır ilişki içinde oldukları diğer burjuva partileri yararına ANAP hükümetini yıpratmaktır. Uluslararası işçi örgütlerine ve kamuoyuna şirin gözükme çabaları da ayrıca gözönünde bulundurulmalıdır.

Bir diğer manevra da, keskin işçi onerisi rolüne soyunmaya çalışan reformist ve revizyonist sendika yöneticilerinden geldi. Gazetelere sayfalarca ilan verip işçileri Şişli'ye çağırarak "anlaşma" diye pazarlamaya çalışırken, bir yandan işçileri "işçi günü"ne davetli zurnalı kutlayacakları, "polise çiçek vereceğiz" gibisinden, bu mücadele gününün içeriğini boşaltma çabaları yetmiyormuş gibi, alana çağırıldıkları işçiler polis saldırısına uğrarken, kendileri sendika binalarındaki koltuklarında oturmuşlardır. Böylece bir provakasyonla da yetinmeyip, alana gelenleri suçlu ilan eden açıklamalar yapmışlardır. Daha sonra ise "hata yaptık affola" sözleri sarfedilen bu yöneticiler, teslimiyetçi anlayışın işçi sınıfının mücadelesini ne gibi tehlikelere soktuğunun en güzel kanıtını oluşturmaktadırlar.

Devamı Sy 7'de

İşyerlerinde 1 Mayıs

● "Eylemlere İşçilerimiz Katılmamıştır, Kendilerine Teşekkür Ediyoruz" Diyen Yetkili Çevreler Onlarca İşlerinde Onbinlerce İşçinin 1 Mayıs Kutlamalarını Gözden Irak Tutmak İstiyordu.

Bu yıl 1 Mayıs'ın çehresi değişti. İşçiler, uzun yılların suskunluğunu silip süpürecek olan güçlü bir fırtınanın esintilerini, alanlara ve fabrikalara serptiler.

Günlük basın, 1 Mayıs'ın sansasyonel - flaş-, görünen yönüyle daha çok ilgilenecek; etkililiği ve yetkili ağızlarla, bir şeyler gizlemek istemesine "İşçilerimiz 1 Mayıs'ta tahriklere kapılmamış, işlerinin başına gitmiştir. Kendilerine teşekkür ediyoruz." deyince hemen herkes 1 Mayıs 89'un sadece alanlarla sınırlı kaldığını, işçilerinde alanlarla sınırlı kalan "yasadışı nümayişlere" pek katılmadığını ve fabrikalarına gidip kuzu kuzu çalıştığını zannetti.

Evet; 1 Mayıs'ta Taksim alanına koşanların çoğunluğu, Şişli Hürriyet-i Abide Meydanına doğru yürüyüşüne geçen binlerin tümüne yakını işçiydi. Yine, gözüne alınanların mesleki dağılımına baktığımızda, işçilerin sayısal çoğunluğu dikkat çekmekteydi. Bunlar işçilerdeki canlanmanın göstergeleriydi...

Ama 1 Mayıs 89 sadece alanlardaki ve gözaltındaki işçilerin fazlalığı ile ölçülmemelidir...

Bu 1 Mayıs'ın bir başka güzelliği -önemli bir yüzü- işyerinde, fabrikalarda işçilerin ciddi bir katılımına sahne olmasında yatmaktadır.

Egemen çevrelerin asıl korkusu, kimseciklerin duymasını istemedikleri asıl 1 Mayıs, işte bu, işyerlerinde, fabrikalarda diri ve yoğun şekilde sahiplenilen 1 Mayıs'tı. Onlar korka dursunlar, bildikleri araçlarla mücadeleyi engellemeye çalışırdı.

Sadece İstanbul'da alanlar binlerin, fabrikalar onbinlerin sesiyle yankılandı. Fabrikalar, işçilerin toplumun can damarlarını avuçlarına bilince aldığı merkezilere döndü. İşçiler üretimi durdurma, toplu vitazite çıkma, alanlara gitme, üretimi yavaşlatma gibi eylemleri kimi kez yarıya kullanarak 1 Mayıs'ın kendi günleri olduğunu ispat ettiler. İşçiler güçlerinin farkına vararak fabrikalarını "Yaşasın 1 Mayıs" sesleriyle donatıldılar.

Üretim tümüyle durduğu işyerlerinin dokümanı şöyle:

Devamı Sy 7'de

Beklenen Senaryo Gerçekleşti. Türk-İş-Hükümet Anlaşta... Ancak; Kararı İşçiler Verecek

Türk-İş işçi sınıfının yükselen eylemliliğini engellemek için son manevrasını da gerçekleştirdi. 600 bin kamu işçisinin toplu sözleşmesi Başbakanla önceki sabah saat 05.00'de imzalandı.

Kamu sektöründe çalışan 600 bine yakın işçiyi kapsayan toplu sözleşmelerinde Türk-İş yöneticileri Başbakanla "anlaşmaya" vardılar.

İşçilere ilk yıl yüzde 140,7, ikinci yılın yarısı için yüzde 25, ikinci yarısı için yüzde 20 oranında ücret zammı verildi. 25 sendikaya üye 600 bin civarında kamu işçisi için birinci yıl ilk 6 ay için yüzde 80 artı 10 bin, ikinci yıl yüzde 40 artı 70 bin lira zam ongorüldü. İlk yıl toplam ortalama zam oranı yüzde 140,7 olarak belirlendi. İkinci yıl ilk altı aylık dönem için yüzde 25, ikinci altı ay için yüzde 20 zam yapılacak. İki yıllık toplam ücret artışı yüzde 200'un üzerinde olduğu belirtildi.

Başbakan Turgut Özal gelişmeyi "Alım se-

ferberliğine girişmeyin, tasarrufa önem verin, enflasyonla mücadelemize destek olun" derken, Türk-İş Genel Başkanı Şevket Yılmaz'da, "... daha fazla almak için imkanımız varsa ve onu alamıyorsak kendimizi affetmeyiz" dedi. Onların iç hesaplaşmalarını bilemeyiz ama, işçi sınıfı, Türk-İş'in uzlaşmacı, devlet sendikacılığını kesinlikle affetmeyecek. Siyasi iktidar ve onun çanak yalayıcıları, ücretleri kısmı artırarak sınıfın yükselen mücadelesini engelleyeceklerini sanıyorlarsa yanılıyorlar. Gelecek günler, sınıfın özgüvenini yükselterek, sarsın uzlaşmacı, devlet sendikacılığının tüm etki ve etkinliğini yok edeceği günler olacak. (Haber baskısı girerken aldığımızdan, "anlaşma"nın tam içeriğini, işkollarına dayalı detaylarıyla gelecek sayımızda sunacağız.)

Bu sayımızdan başlayarak bu köşemizde işçileri doğrudan ilgilendiren ücret, emek, işgücü, artık-değer, sömürü, sermaye... gibi temel kavramlar üzerinde duracağız. İşçi arkadaşlarımızın özellikle istedikleri ve öndedikleri konuların ve bu yazıdan başlayarak yazılara ilişkin düşünce ve eleştirilerinin bize iletilmesiyle, daha eksiksiz, daha istenilir ve daha ortak bir üretim vereceğimize inanıyoruz. İŞÇİLERİN SESİ

ÜCRET

İşçinin çalışmasını sağlayan işgücüne ödenen parasal karşılıktır.

Ücretlilik ilişkileri, insanların yaşamına, kapitalizmle birlikte egemen olmaya başlamış ve giderek yaygınlık kazanmıştır. Kapitalistler, sömürlerini sürdürmek ve sürekli kılmak için ücretlilik düzenini değışmez ve sonsuz olarak gösterirler. Oysa ücretlilik ilişkileri değışebilir ve geçici bir düzendir. Bu açıdan ücret, kapitalist sömürünün değışik görünümlerinden biri olarak ortaya çıkmıştır. ÜCRET, İŞGÜCÜ SATILARAK SAĞLAYAN BİR GELİRDİR.

İnsanlar elde ettikleri ihtiyaçlarını karşılarlar. Sözelimi bir ticari, sınai yada tarımsal işletmeden kar elde edilir. Bir arazi parçası, bir su kaynağı gibi doğanın maddi zenginlikleri kiraya verilir ve rant alınır. Borç olarak verilen bir paradan faiz sağlanır. Bunların hepsi birer gelirdir. Belirttiğimiz gelirlerin hiçbirisi, gelir sahiplerinin emek ve çalışmalarının karşılığı değildir. Çünkü bu gelir sahipleri, çeşitli ekonomik zenginlikleri, ticari işletmeler, fabrikalara, makinalara, sermayeye hükmeder.

(Kapitalist toplumda üretim araçları yeni fabrikalar, makinalar, madenler, toprak... küçük bir azınlığın özel mülkiyetindedir. Üretim araçlarını ellerinde tutan patron, işveren, burjuva dedikleri bu azınlığa KAPİTALİST SINIF denir.)

Ücret de bir gelirdir. Fakat yukarıda saydığımız kar, rant, faiz gibi gelirlerden farklıdır. İşçilerin, işgücünden başka satacak, gelir getirecek maddi zenginlikleri yoktur. İşgücünü satarak, çalışarak gelir sağlarlar. Demek ki ücret, işçilerin emek ve çalışmalarıyla elde ettikleri bir gelirdir.

(Kapitalistlerin özel mülkiyetindeki üretim araçlarında üretim işçiler tarafından toplu olarak yapılır. İşte üretim araçlarına sahip kapitalistler tarafından sömürülen, işgücünden başka satacak geçim kaynağı olmayan çoğunluğa İŞÇİ SINIFI-PROLETARYA denir.)

ÜCRET, İŞÇİNİN ÇALIŞMASINI SAĞLAYAN İŞGÜCÜNE ÖDENEN PARASAL KARŞILIKTIR

Kapitalistler sömürülerini gizlemek ve böylece daha uzun süre sürdürmek için, "ücret,

işçi emeğinin karşılığıdır" derler. Oysa ücret, emeğe karşılık değil işgücüne ödenen fiyattır. İşçinin üretim sırasındaki işgücüne karşılık ödenen paradır. Çünkü işçiler kapitalistlere emek değil işgücü satarlar.

O halde emek ile işgücü birbirinden farklıdır. Peki emek ile işgücü arasındaki fark nedir? İşgücü, işçinin çalışma süresi içinde harcadığı beden ve zihin gücüdür. Üretim anında harcadığı bedensel-zihinsel enerji, yetenektir. Maddi bir güçtür, canlı bir güçtür ve ortadadır. Bu bakımdan işgücü kapitalizmde satılan bir mal durumdadır.

Emek ise, üretimden önce ortada değildir. Bu yüzden alınıp satılması mümkün değildir. Emek ancak işgücünün harcınması sonucunda üretilen maldan ortaya çıkar. Üretim tamamlanması ile üretilen mala geçer.

İşçi çalışabilmek, işgücünü harcayarak üretimde bulunabilmek için ailesiyle birlikte beslenmek, barınmak, giyinmek... zorundadır. Çalışma gücünü koruyabilmek, yaşayabilmek için geçinmek, canlı ve sağlıklı olmak zorundadır. Ayrıca işçinin yetişmesi, beceri kazanması ve ustalaşması da gerekir. İşgücünün de bir değeri vardır. Onun için işgücünün her gün yeniden üretilmesi gerekir. İşgücünün değeri, işçinin ve ailesinin geçimi-

ne, barınmasına, ısınmasına, giyinmesine ve işçinin yetişmesine, ustalaşmasına (işgücünün üretimine) yetecek masraflar, değerler toplamıdır. İşgücünün değeri, (tıpkı işçinin ürettiği mal gibi) üretimi için gerekli olan ortalama emek miktarı ile ölçülür.

Her mal bir emek ürünüdür. Belirli bir zaman parçası içinde üretilir. Öyleyse emek miktarı da ancak malın üretiminde geçen zaman parçası ile ölçülür. İşçiler ücretleri de harcadığı işgücü karşılığında saat karşılığı olarak öderler.

Usta işçi, acemi, yaşlı yada çocuk işçiyi göre daha hızlı çalışır, daha çok üretim yapar. Üretilen mallar topluca üretilir, tek bir işçinin emeği ile değil toplu emekle ortaya çıkar. İşte ortalama olarak alınan çalışma yoğunluğu, ustalık sonucu gerçekleşen emeğe TOPLUMSAL ORTALAMA EMEK denir.

Her malın değerinin bir parasal ifadesi vardır. Buna fiyat deriz. İşte ücret, işgücüne kapitalist tarafından para olarak ödenen fiyattır.

Ücretli işçi, işgücünü satın satmama kararını verirken gözönüne alır. Çünkü kendisinin ve ailesinin yaşamını sağlayacak olan ücrettir. Açlıktan ölmek için işgücünü uc-

ret karşılığında satarlar.

Kapitalist ise, artık-değer yaratan bir mal olarak işgücünden yararlanıp işçiyi sömürür. Çünkü işgücü, kendi değerinden daha fazla değer yaratan tek maldır. Bu özelliğiyle diğer mallardan farklı, özel bir maldır. KAPİTALİSTİN SÖMÜRÜSÜNÜN KAYNAĞI ARTIK-DEĞERDİR.

Kapitalist toplumda herkes ücret geliriyle geçimini sürdürmez. Örneğin kapitalist daha fazla paraya sahip olmak için parasını üretimde kullanmak için mala çevirir. Üretim sonrası, ise, üretilenleri satarak yeniden paraya çevirir. Kapitalistin üretim sonucunda cebine giren para, üretimin sürmesi için cebinden çıkan paradan çok fazladır. İşte, böyle kapitalist olurduyu yerde kar eder, gelir getirir, sermayesine sermaye kadar. Kendileri çalışmadığı halde, kendi işlerinde başkalarını çalıştırarak kapitalistlerin bu gelirlerinin, maddi zenginliklerinin kaynağı nedir?

Kapitalist üretim, üretilenleri piyasada satmak ve kar etmek için yapılır. Piyasada satılmak ve kar etmek üzere üretilen ürünlere de mal adı verilir. Üretim sonucunda elde edilen kar mal, örneğin bir ayakkabı, buzdolabı, elbise... bir ihtiyacı giderir. Dolayısıyla bir değer taşıyır. Buna malın kullanım değeri denir. Aynı mal piyasada satılır, mal karşılığında değıştirilir. Demek ki bir de alım-satım yada değışim değeri taşımaktadır. Kısaca buna değer denir.

Demek ki işçi, işgücünü harcayarak bir değer üretmektedir. İşte bu değer bir kısmı işçiyeye ücret olarak ödenmekte, değer önemli kısmı ise, kapitaliste artık-değer olarak gitmektedir. Kapitalist elini bile dokundurmadan üretim sonucu elde edilen değerden "aslan payını" almaktadır.

Diyecek ki, kapitalist üretilen birmal için 400.000 TL'lik masraf yapmış. İşçi 8 saat çalışarak piyasada 1.000.000 TL'ye satılan birmal üretmiş. Kapitalistin yaptığı masrafı çıkarırsak, işçi 8 saatte 600.000 TL'lik bir değer üretmiş olmaktadır. İşçiyeye ücret olarak ödenen 150.000 TL olduğuna göre, geriye kalan 450.000 TL artık-değer olarak kapitaliste gitmektedir. Diğer bir deyişle işçi, 2 saat ücret

in çalışırken, 6 saat kapitalist için olmaktadır.

İşçinin, kendisine ücret olarak 150.000 TL'lik değeri ürettiği 2 saatına GEREKLİ ÇALIŞMA SÜRESİ denir. Geriye kalan 450.000 TL'lik artık-değeri üretilen malın atılmasına ise FAZLA ÇALIŞMA SÜRESİ denir. Yine çalıştığı 2 saatlik zamanı harcadığı emek ÖDENMİŞ EMEK, 6 saatlik zamanda harcanan emek ise list (tarafından elkonulan ÖDENMİŞ EMEK)'tir.

Kapitalistin gaspettiği ödenmemiş yani artık-değeri (450.000 TL), işçiyeye olarak ödediği ödenmiş emeğe bölünür oranını buluruz. Örneğimize Sömürü Oranı = 450.000 TL / 150.000 TL = % 300'dür.

SERMAYE KAPİTALİST TARAFINDAN ELKONULMUŞ İŞÇİ EMEĞİDİR:

Görüldüğü gibi kapitalistlerin maddeliklerinin, sermayelerinin kaynağı değerdir. Yani işçilerin ödenmemiş Sermaye de işçilerin gaspedilmesi ö emekleridir. Sömürü işte böyle geridedir. İşçilerin daha çok sömürülmesi sermaye her geçen gün hızla bitunula bile yetinilmemektedir, kapışık yollarla sömürülerini arttırmaktadırlar.

Yerel Seçimler, Siyasi İktidar ve İşçi Sınıfı

● Yerel seçimlerin sonuçları önümüzdeki siyasi gelişmelerin ön habercisidir. 12 Mart ve 12 Eylül'ün Türkiye'nin gündeminden çıkmadığını ve onlara varınca kadar bir dizi sıcak siyasi, toplumsal, ekonomik olayların yaşanacağını da göstergesidir.

Yerel seçimlerin sonuçları, Türkiye'nin siyasal tablosunda oldukça ilginç bir görüntü ortaya çıkardı.

NAP, oy potansiyelini önemli ölçüde yitirerek ağır bir yenilgi aldı. SHP klasik oy oranını biraz aşmış, ülke genelindeki belediye başkanlıklarının büyük çoğunluğunu kazandı. DYP, genel seçimlerin ölçüsü olan il genel meclislerinin belirlenmesinde önemli bir atak yaptı. Dikkat çeken diğer bir nokta ise 12 Eylül sonrasında siyasal parti olarak marjinal konumda olan RP ve MÇP'nin ülke genelindeki oylarını artırmış oldu.

Böylesi bir gelişme tüm kamuoyu yoklamalarını boşa çıkartmıştır. Halk kitlelerinde yoğun tepkinin ANAP'ta somutlanmasında, ANAP'ın oy oranının düşmesinin başlıca nedeni olmuştur. Toplumun suskunluğunun alındığı birikim yerel seçimleri bir genel seçim havasına burdurmüştür. Gelişmeler, aynı zamanda kitlelerin, 12 Eylül'ü şükunu, düzen sınırları içinde de olsa kırmaya yöneldiğine işaret etmektedir. Kitlelerdeki bu somut tepki, siyasi düşüncelerle değerlendirilmesi gereken bir potansiyeli içinde taşımaktadır.

ANAP ALANLARA ÇIKMADI, ALANLARI DEMİREL VE İNÖNÜ KULLANDI

Uygulanan ekonomik politika, emekçi güçleri gün geçtikçe daha fazla açlığa, yoksulluğa mahkum etmektedir. ANAP'ın Haliç'i temizlemesi insanların karınlarını gurultusunu durduramamıştır. Ekonomik politikalarda, Eylül rejiminin getirdiği korkunç olanaklara rağmen, istenen dengeler bir türlü yakalanamamıştır. Enflasyon ve ekonomik kargaşa, uluslararası finans çevrelerini ve yerli işbirliklerini bile rahatsız eder bir durumdadır. OECD, IMF raporlarında kırmızı sinyallerin verildiği bir dönemde, yapılan yerel seçimler ve sonuçları finans çevrelerini düşündürmektedir.

IMF ve Dünya Bankası, Türkiye'nin bu noktaya gelmesinde kusurları olup olmadığı konusundaki tartışmalarında; "Bu noktaya gelmesinde suskunluğumuzun rolü oldu mu?", "Özal'a, hükümete yönelik eleştirilerin üstü kapalı ve ihtiyatlı yapılması hatamıydı?" gibi sorulara cevap aramışlardır.

Yerel seçimler döneminde bir türlü kitlelerin önüne çıkıyayan Özal, alanları Demirel ve İnönü'ye bırakmıştır. Alanları terah etmeyen Özal, aynı zamanda yerel seçimlerde başkan adaylarının önemini bildiği halde yaptığı propaganda çalışmalarında özellikle partiyi ön plana çıkartmıştır. Yerel seçimler sonrasında kitle tabanını kaybetmişti ve ancak yüzde 22 oy alabilmişti halde "1992'ye kadar iktidardayım" demektedir. Bu gücü, Amerikan Dışişleri Bakanı'nin açıklamasından tutun da, Dünya Bankası heyetinin "uygulanan politikalarda değışme olmayacak, hatıa iyi-

leşme olacak, çünkü ekonomiyle ilgili birimler başbakan Özal'a doğrudan erişebilir" sözlerini, Dünya Bankası başkanı Barber Conable'nin "Türkiye'de ortaya çıkan çizgi bizim ilgiyle izlediğimiz bir durumdur. Türkiye ile süre gelen diyalogu devam ettirmek istiyoruz. Seçim sonuçlarının O'nun (Özal) için kötü olduğunu biliyorum. Nitekim kabineyi değıştirdi" gibi açıklamalarına varınca kadar bir çok yerden almaktadır.

Özal'ın bu tutumu, onun inatlılığından, hırçınlığından gelmektedir. Türkiye'yi açık bir pazara çevirme görevini siyasal platformda Özal'dan iyi gerçekleştirecek alternatif yoktur. İşte bu noktada uluslararası finans çevreleri ve onun yerli işbirlikçileri, Özal'dan desteklerini çekmeye, "devam" demektedirler. SHP ve DYP ise hem siyasal kadro, hem de siyasi ekonomik programlar olarak bu çevrelerden referans almış değillerdir. Bu noktada Özal'ın "ben politikacı değilim, teknik adamım" demesi anlam kazanmaktadır. Gerçekten egemen çevreler Özal'dan politikacı olmasını değil teknik adam olarak hareket etmesini istemektedirler. Kitle tabanını yitirmesine önem vermeyip, asil olarak uluslararası iş bölümünde Türkiye'ye düşen görevi eksiksiz yerine getirecek ekonomik politikaları kan, gözyaşı ve açlığa rağmen sürdürecektik alternatif ihtiyaçları vardır. İşte bu alternatif Özal'dır.

Özal'ın bu konumlanması ve yerel seçimler sonrası ANAP'ın kitle tabanındaki kaymanın getirdiği gelişmeler, siyasal iktidarı yapması gerekenleri (ağırlıkta ekonomik açıdan) hızla gerçekleştirme zorunluluğunu yaratmıştır.

Siyasal iktidardan islami hareketle ilişkilerini de bu noktada değerlendirmek gerekir. 12 Eylül rejimiyle, devletin yeniden yapılanması sürecinde, ummeçti, muhafazakar bir toplum yaratmak için islami hareketin gelişmesine izin verilmiştir. Devlet denetiminde ve desteğindeki bu gelişim, ideolojik olarak da topluma şingalanmaya çalışılmıştır. 12 Eylül rejiminin, "Atatürkçü", "Laik" söylemleri, ideolojik gidalarını buradan almıştır. Fakat 12 Eylül'le yeniden organize edilmeye çalışılan devlet-toplum ilişkisinde yabancı otlatırmıştır. Yabancı ot görünümünde olan islami gelişmenin, ekonomik ve siyasi karar noktalarında söz sahibi olması uluslararası finans çevreleri ve yerli işbirlikçilerini rahatsız etmiştir. Çünkü sistemin entegrasyonunun ve entegrasyonda Türkiye'nin konumlanmasının böylesi bir gelişmenin doğuracağı olumsuzluklara tahammül etmesi mümkün değildir. İşte ANAP'ın altınını boşalması, Özal'ın manevra kabiliyetini göstermiş, O'nun siyasi ve ekonomik karar noktalarında bulunan yabancı otları temizleme fırsatını vermiştir.

PARABABALARI, "EKONOMİK POLİTİKALARDAN TAVİZ YOK" DİYOR

IMF ve Dünya Bankası, kaynakların seçime dönük kullanılmasının tehlikelerini de yazışmalarında belirtmiştir. Bu yönde uyarı yapılmasını nedeni olarak da, uluslararası politikanın önemini göstermektedirler. "Biz heycenaki davranmayız. Bu hükümete seçime giderken 'sen ekonomiyi mahvediyorsun' dersek seçimi etkilemiş oluruz" diyerek, gerektiğinde Türkiye'nin dış borç almaya gidebileceğini, erken seçim beklentisinin sağlıklı olmadığını belirtmişlerdir.

Fakat kitlelerdeki tepki, düzen sınırları içinde kaldığı halde, egemen çevreleri yeni uyarıların, yeni senaryoların yapılmasına itmektedir. Sabancı, "sanayici güçlü hükümet ister" derken, TÜSİAD başkanı, "ekonomik durumdaki kargaşa önemlidir. Yatırımcı, 5-10-15 yıl sonrası görmek ister" gibi açıklamalar yapmaktadır. Ama esas kaygısı, Merkez Bankası başkanı Rüştü Saraçoğlu ve DPT Müsteşarı Ali Tigel'in ABD ziyaretlerinden sonra, "Siyasi istikrarsızlığın yabancı sermayeyi tedirgin eden tarafı, beklenmediği bir siyasi değışiklik sonucunda ülkenin ekonomik kurullarında büyük bir değışiklik olması ihtimalidir" açıklamalarında görülmektedir.

ÇANLAR KİMİN İÇİN ÇALIYOR?

Ülkenin yerel seçimler sonrası, ekonomik, siyasal tablosunda yaşanan bu gelişmelerin yanısıra, özellikle işçi sınıfı ve farklı toplumsal kesimlerin hoşnutsuzluğu, temsilciliği yüksel-

mektedir. 12 Eylül'ün yarattığı (grevlerin yasaklanması, toplu sözleşme görüşmelerinin YHK'na bırakıldığı, en ufak ekonomik, demokratik talebin şiddetle bastırıldığı) koşullar bile egemen yapının istikrarını sağlayamamıştır, sağlayamaz da, Çünkü sorun, yapısal bir sorundur. Ülkemizde kapitalizm çarpık, başından beri imperyalizmin güdümünde gelişmiştir. Bu yukarıdan aşağı ve dışa bağımlı gelişim, sermaye birikiminin zayıflığı vb. nedenlerden dolayı sürekli bir iktisadi bunalmal yaratmakta, egemen blok içinde ve egemen blokla halk arasındaki çelişkilere ifadesini bulan siyasal boyuta da yansımaktadır.

Ülkenin bu sosyo-ekonomik karakteri 12 Eylül'leri devreye sokmaktadır. Ancak, şiddet, zor ve kan genel bir politika olsa da sistemin çarkları dönmektedir.

Yaşadığımız dönem, bunun en iyi göstergesidir. Sınıfın siyasal örgütselliğinin olmadığı bir durumda, 9 yıllık birikim patlaması 12 Eylül yasalarını kâğıt üzerinde biriktirmiş, egemenlerin istikrarlı iktidar rüyalarından uyanmalarına neden olmuştur. Emekçi halkların siyasal platformdaki eksikliklerine, örgütsüzlüklerine, dağılıklarına rağmen işçi sınıfı araya kalkmıştır. Ülke genelinde, işçi sınıfı tarihinde en yoğun eylemlilikler gerçekleştirilmiştir ve gerçekleştirilmektedir. Bu gelişmelerden, egemen sınıflar, siyasal iktidar ve sendikal platformdaki çanak yalancıları ürkmüştür. Çünkü, çanlar onlar için çalmaktadır. DYP, SHP, MÇP, RP gibi partilerin ise, kendiliğinden ve ekonomik temelde gerçekleşen gelişmeleri tekrar düzeni artırmaya girişimleri gözlemlenmektedir. Özal'ın yenilmeye, işçi sınıfının ekonomik temelli taleplerinin bir noktada çakışması düzen partilerini hareketsiz bir çabaya itmştir. Sendikal platformdaki etkinlikleri doğrudan, gereğinden sert çıkışlara, gereğinden eyleme varan hareketlenmelere zorlanmıştır.

İşçiler, ülkedeki siyasi gelişmenin yansımaları olan, sendikal platformdaki bu olayları kavrayabilmeleri, girdikleri her türlü ekonomik,

demokratik mücadelelerin maddi ve nüclarını leyhlerine kullanabileceklerini yaratmalıdır. Bu, bugünkü platformunda yapılması gereken revdir. İşçi sınıfının yeni bir eylem karşılaşmaması için boylesibir duruleyecek örgütselğin ivdilligi ort-

12 Eylül'ün sonuçlarını en ağır sayan işçi sınıfı, mücadelesini kalıcı nitelikteştirecek örgütselğini yaratmalıdır. Bugün sınıfın bir dalga çeklinde ylemilligi yeniden düzen kanallarınıdır. Bunun yolu işçi sınıfının ken nif olma bilinciyile, sendikal platformda gerçek anlamda söz ve k olmasından geçmektedir. Mücadeğli olan işyerlerinde yaratılacak ör sınıf ve kitle sendikacılığının adımlıdır. En basit ilişki ağları sistemini iş ilişkilerin bütün aşamalarında itif katılımı sağlanmalıdır. sendik gerçek anlamı verilecek yaşama geç Sınıfın, üretimden gelen silanının k Devrime sendikal yapılanmanıyla la mümkündür. bu süreç, sendika lenen birkaç sendika ağasının buradığı, her türlü etkilerinin yok edile özğücünün sendikalara oturtulduğıdır. Bunun adımları, sınıfın demo yışının bugünden geliştirildiği, işyerleri ve konye örgütlenmelerinin ya la atılacaktır.

İşçi sınıfı, ancak özğücüyile geliş planmaları sayesinde yeni 12 Mart' lülere direnebilir. İşçi sınıfı, hak cadesini ve demokras ikavgasını mevzileri yaratıp, geliştirerek verebilir.

26 Mart seçimleri sonrasında (ül işçi sınıfı mücadelesini düzen icinde rısına girmekte ve Özal'ın gözden d da "onun kaldığı yerden en iyi l ederiz" mesajını "malum" çevrele tedirler. İşçi sınıfı daha önce defadığı bu filmi bir daha izlemek örgütlüklerini yaratıp, geliştirm

İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Haftasının Ardında

● Hafta için yapılan harcamaların tümü işçilerden kesilen para cezalarından sağlandı.

● Hafta sonunda bilinen açıklama yapıldı: "Sorun Devlet, İşveren ve İşçi Sendikalarının ortak çözümü ile ortadan kalkar."

Bu yıl 3. neusu yapılan İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Haftası, 4-10 Mayıs tarihleri arasında çeşitli toplantı ve konferanslarla gerçekleştirildi.

Hafta dolayısıyla, 4 Mayıs'ta Ankara'da yapılan toplantıya Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı İmren Aykut Türk-İş Eğitim Sekreteri Mustafa Başoğlu ve uzmanlar katıldı.

Çalışma Bakanı Aykut yaptığı konuşmada "Ülkemizde iş kazalarında her gün 4 işçinin hayatını kaybettiğini, 7 işçinin sakat kaldığını ve "her yıl 200 milyarlık bir üretim kaybının söz konusu olduğunu" belirtti.

"En çok iş kazalarının meydana geldiği in-

saat, Maden ve Metal işkollarıyla, boya, kürşün, kömür vb. kullanılan işyerlerinde de denetimlerin çok yönlü olarak sürdürüldüğünü aktaran Aykut, "Bu sorunun çözümünü yalnızca Bakanlığımız ve Devletin beklememeliyiz" dedi.

İşçi sağlığı ve iş güvenliği konusunda "işçi işveren ve devlete büyük görevler düştüğünü" kaydeden Bakan Aykut ayrıca "iş kazalarının kader sayılmıyacağını eğitim ve gereklilik tedbirlerle önlenmesi gerektiğini de" sözlerine ekledi.

Aykut'tan sonra kürşüye gelen Türk-İş Eğitim Sekreteri Mustafa Başoğlu ise konuşmasına "haftayı çok yararlı bulduğumu" belirterek başladı. "Basına, TRT'ye ve Bakanlığa Konulan canlı tutulması için büyük görevler düştüğünü" söyleyen Başoğlu "Ülkemizde maalesef iş güvenliği ve işçi sağlığında önem verilmiyor" dedi. Bu konuda son 5 yıl örnek göstererek konuşan Başoğlu "Bu dönemde meydana gelen iş kazalarında 5966 kişi ölmüş, 13320 kişi de sakatlanmıştır. Ayrıca aynı de-

nemde 3116 kişi de mestek yakalanmıştır" dedi.

Mustafa Başoğlu, Türkiye'nin Çalışma Örgütü'nün hazırladığı yollere uymadığını belirterek, sendika da olduğu gibi bu alanda kötü sonuçları kaydetti.

İş kazaları ile ilgili olarak yapılanlar ve düzenlenmiş olan bu Hafta üretilerinden kesilen cezalarla yaratan Başoğlu "Demek devlet bünelik harcamada bulunmak istem-

İşçi sağlığı ve iş güvenliği sorunları için "Hükümet - işçi işverenlerin müşterek çalışmasını" şart koştu. Türk-İş üzerine düşen

Devam

İŞÇİ ARKADAŞ, Öğrenmek ve anlatmak lerini bize yazabilirsiniz.

Yüksek Fırınlarda Sıcaklığı Demir Çelik İşçisinin Eyleminde

Demir Çelik işçisi ilk kez grevde

elik-İş Sendikası "Ekonomik haklarımızı almakta

imdi görev, bu mücadelenin düzen partilerine değil, işçi

nın çıkarlarına hizmet etmesi olmalıdır.

Yüksek Demir-Çelik grevde. Yüksek fırınların karşısında, en ağır çalışma koşullarında ter döken demir çelik işçisi 4 Mart'ta grevde. Tesisin 52 yıllık tarihini şekillendiren ilk grev bu. Grev 1978'de ilk iş bırakma eylemi yaşanmış ama bu grev 120 bin nüfuslu kent ve bölge ekonomisini test etmiş herkesi etkiler. Yıllardır "boğaz tokluğuna" ni bile aratacak ekonomik zorluklarla işçiler, bugün bütün baskı tehdit ve tehditlere karşı grev gömleklerini giyip 2 aydır uzatılmı sakallarıyla direnir. Mücadelenin onuru ile yaşyorlar.

Yüksek Demir-Çelik'te 8500 dolayında işçiyorlar. 1300 işçi tesislerin yaşamsal teki makina ve fırınların bakımın de-tirmek için grev dışındalar. Mart ayı 3a başlatılan sakal bırakma eylemleri boyunca devam edeceği belirtiliyor. i olduğunu açıklayan Çelik-İş Sendikası "problemlerin yaratıcısının hükümet SS olduğunu" söylüyor. Hükümetin ve in katı tutumlarıyla doğan grevin iması vatan hainliğidir" diyor. Ve bay-ransı açlık grevine gideceğini açıklıyor-YP'li Başkan her grevin işçi sınıfı için ul olduğunu ve dostu düşmanı tanıyıp, durunca hayatın durduğunu bilmiyor rek. Grevin üretkenler yönetenler ara-küçük bir savaş olduğunu bilmiyor ol-ek. Ama yinede işçilerin insanca yaşam irdikleri mücadelede işçiler için "ölüm na" gitmek saygı duyulacak davranış- işçiler için...

Yüksek Demir-Çelik'te son toplu sözleş- nin kalan aylık ücret 125.000 lira dola- Bunun yanı sıra 80.000 lira alan pek ki var. Sendikamızın MESS'e götürdüğü

Toplu Sözleşme Taslağı işçiler arasında dü- zenlenen anketle belirlenmiş. İşçiler 1980 öncesini alım gücüne ulaşabilmek için ücretlerinin 1 ton demir parasına çıkarmak istiyorlar. Bu da son zamlar öncesindeki 700 bin lira dola- yında bir rakama ulaşıyor. İşçilerin bu istek- lerindeki kararlılığını kırmak için MESS'in 17. maddesine dayalı işten at- ma tehditleri, rüşvetleri hatırlardan çıkmaya- casına kazanmış.

Grevin işçilerde yarattığı coşku bazı işçiler- ce oldukça sağlıklı değerlendirmeler yapma- da beraberinde getiriyor. Bugün ekonomik hakların kazanılması doğrultusundaki coşku- lu duyuların, sendikal ve demokratik hakları- nın kazanılması yolunda çabaları da içermesi gerektiğini söylüyorlar. Çünkü grevin para- sal hakların azami olarak kazanılmasını ge- tirdiğinde bu kazanımların kalıcılığını sağ- lamanın yolunun demokratik haklarında kazanılmasından geçtiğini söylüyorlar. Üre- terlerdeki artışların bir kaç ayda yeni zamlarla, vergilerle eriyip gitmemesi için yaşanan dü- zende özgürce hareket edebilme haklarını da kazanmak gerekir. Diğer taraftan nasıl tale- leri işçiler belirlediyse sözleşmenin imzalan- masında da kararın işçilerde olması gerekiyor. Bunun için işçilerin güçlerinin sendikaların yönetime oturtması gerekmektedir. Bu gücün oturtması da işyerindeki örgütselliklerle sağ- lanmalıdır. Tüm işçileri kucaklayan, tüm so- runların tartışılıp kararlara bağlandığı, sendika yönetiminin bugünkü kararlı tavırları- nı sürdürmeyi sağlayacak olan, işçiler ara- sında yitirilmiş, ayrımcılık oyunlarını engel- leyecek olan, işçilerin istek ve başarılarının bazı siyasi çıkarlar doğrultusunda kullanılmasına izin vermeyecek olan, hayatı daha iyi kavra- mak için gerekli bilgilerin işçilere ulaşmasını

sağlayacak olan bu işyeri örgütsellikleri ola- caktır. Bir dilim ekmeği paylaşmayı, bir işçi- nin çocuğunun hastalığıyla ilgilenmeyi, diğer işyerlerinde çalışanlarla ve halkla dostça sa- cak ilişki ve dayanışmayı bu örgütselliklerle sağlamak mümkündür.

Yüksek fırınların kavurucu ateşi, haddeha- nelerin yaşamı körelten yorgunluğu, makin- aların uğultularını yaşayan demir-çelik işçile- rinin mücadelelerinde geldikleri grev noka- tından başarıyla geçmeleri, yarattıkları birli- ğin kalıcılığını sağlayan işyeri örgütsellikleri ile sağlanabilecektir.

Grevdeki üç işçinin bizlere aktardıkları grev- in ve gelecekteki başarılarını ışıklarını göster- mektedir.

Nezvat Salbaş -Yurtdışından ithal edilen demir çubuklara ödenen paranın bir kısmı iş- çiyeye ödenseydi greve gidilmezdi. İşveren bize göz dağı vermek için manevra yapıyor. Önce grevimizi kilitledi sonra yapabildiğini diye ya- sağı kaldırdı. Bizim isteklerimizi kabul etme-

mekle bizleri zor duruma düşüreceklerini sanı- yor. 1980 öncesi ücretlerimizle taksitle otomo- bil bile alabilirken, bugün çocuğumuzun de- ter kalemini taksitle alır olduk. Bugün işçiler olarak siyasi düşünce ayrılıklarımızı bu aş- mada bir kenara atıp birlik içindeyiz. Gereki- tiğizaman durum değerlendirmesi yapıp ge- rekli gördüğümüzü başkanımız aracılığıyla yapacağız.

1 Mayıs'ta işçilere sıkılan kurşunu hiçbir za- man kabul edemeyiz. İşçinin amacı anarşi ya- ratmak değil ki... Karabük'te 1 Mayıs'ı ikti- darın kendine malzeme yapması için kur- lamadık. Özgür ülkelerde kutlanan 1 Mayıs'ı ıleriki yıllarda kutlayacağız.

Adil Obay - Özal'ın sendikalara karşı yıl- lardır vermiş olduğu mücadele "az ücret-çok emek" politikasıdır. Burada da bunu uygula- maya çalıştı. Bu somürüyü yoğunlaştırma- ya yöneliktir. Nasıl ki pamuk üreticisine az taban fiyat verince Sabancı'nın çıkarı artı- yor, burada da tonu 700 bin TL. olan demi-

rin tonunun 1 milyon liradan piyasada satıl- masıyla somürü katmerleniyor. İşçinin alın- teri çıkar gruplarına teslim ediyor. ANAP'ın gimesi lazım. Ama alternatif olarak gös- terilen DYP ve hatta SHP'nin ondan farklı yapacakları birşey yok. Çözüm somürünün ortadan kalkmasıdır. Yani sorun iktidar so- runudur işçiler için. Sendikal mücadelenin gelişmesinin yolu açılmadıkça ekonomik hak lar da istenilen düzeye ulaşamaz. Sendika bizlere yeterli eğitim vermiyor. Eğitim işve- rin tarafından yapılıyor. Sendikamızın maddi olanaksızlıkları da var. Aylık bir bülten bile çıkaramıyor. Sendika eğitim sekreterliğinin çalışmaları hep söze kalıyor. Küçük sohbet toplantılarını geçiyor.

Taner Canyurt- İşçilere eğitim özellikle ve- rilmiyor. Siyasi mücadeleden uzak tutmak için veriliyor. Siyasal anlamda "benim ye- rim eriliyor" diye eğitiliyorlar. Buraya eği- tim için getirilen profesörler, uzmanlar ken- di siyasi görüşleri doğrultusunda eğitim ver- diler. Hiçbiri işçilerin sınıfal bir güç olduğun- u, sınıf bilincine ermemiz için eğitim yapma- dılar. Sadece hastalanınca SSK'ya nasıl gidi- lir, vizite kağıdı nasıl doldurulur, milli devlet nedir, milli ekonomiye katkı nedir diyerek konuşularda konuşular. Ancak zaman ge- çtikçe işçiler olarak siyasal bir güç olduğum- zu kavradık. Mücadele sendikal ve siyasal alanda yoğunlaştı. İşçilerin bu kendi kendine bilinçlendirmeye korkuya düşenler "enflasyon- nun nedeni işçi ücretleridir" diye dersler ver- rilmeye başladı. İşçilere "sen siyasete karış- ma, makinanın başında üret" dediler. Düny- adan haberimiz olmasın istiyorlar. İşçiyi yutmaya çalışıyorlar. Bugün sendikal örgü- tümle ekonomik mücadele veriyoruz. Öğre- ne öğrene mücadeleyi geliştireceğiz. Elimi- zi kolumuzu bağlayan bu yasaların değişme- si için uğraşacağız. İşçiler güçlerini siyasal alanda kullanmadıkça başarıya ulaşmak mümkün değildir.

Dünyanın her yanında işçi bayramı olarak kutlanan 1 Mayıs ülkemizde de kutlanmalı- dır.

Mintax'daki Gelişmeler İşyeri Komiteleri ve Düşündürdükleri

İşyeri komiteleri yalnızca günlük ve işyerine özgü sorunlarla uğraşmaz. Sendikal mücadelesinin tüm boyutlarına müdahale ederek sınıfsal selliği yükseltir.

Yüksek Demir-Çelik'e bağlı Mintax fabrikasının 9 ay işten atıldı. Üçü memur, ikisi sendika dayanışma aidatı ödeyen özel güvenlik polisi, dördü sendika üyesi olan çalışanla- aktıkları, kadro fazlalığı sebep gösteri- feshedildi.

Yüksek Demir-Çelik'te son toplu sözleş- nin kalan aylık ücret 125.000 lira dola- Bunun yanı sıra 80.000 lira alan pek ki var. Sendikamızın MESS'e götürdüğü

dönemde, Mintax'da yaşananlar günlük hay- atın bir parçası niteliğindedir. Mintax'da ya- şananlar günlük hayatın bir parçası niteliğindedir. Mintax işçilerinin yarattığı işyeri komi- teleri de böylece saldırılan engellemek, sendika platformunda işçilerin örgütlü gücünü ya- ratmak açısından önemli bir gelişmedir. Ancak gene de bazı yapısal eksiklikler içinde taşı- maktadır. Sorunu iyi niyetler çerçevesinde görmek de mümkün değildir. Çünkü işyeri komiteleri yapılanmasa, içeriği doldurulduğu ve bu anlamıyla yaşama geçirildiği noktada işlevlerini yerine getirecektir.

1) İşyeri komitelerini savunan sendikalar, böyle bir yapıyı savunmalarıyla birlikte, yukarıdan aşağı bir organizasyona başlamalıdır. İşyeri komiteleri de böylece saldırılan engellemek, sendika platformunda işçilerin örgütlü gücünü ya- ratmak açısından önemli bir gelişmedir. Ancak gene de bazı yapısal eksiklikler içinde taşı- maktadır. Sorunu iyi niyetler çerçevesinde görmek de mümkün değildir. Çünkü işyeri komiteleri yapılanmasa, içeriği doldurulduğu ve bu anlamıyla yaşama geçirildiği noktada işlevlerini yerine getirecektir.

2) İşyeri komitelerini savunan sendikaların yukarıdan aşağı gerçekleştireceği böylesi bir örgütsellik, sınıfın yerine başkalarının ni niyetle olursa olsun- dayatmaları şeklinde dü- şünülmeyip bu eğilimler varsa törpülenmeli, yok edilmelidir.

3) İlk başta insanların bir araya gelmesi için aynı sorunların yaşanmaları doğaldır. Ancak yalnızca günlük ve işyerine özgü sorunların çözümünde kalınması, işçilerin geliştirilmesi açısından daralmalara neden olacaktır. Bu yüzden temel ve sürekli sorunlar da yakalan- malıdır.

4) Tabii ki, her işyerinin kendine has sorunları vardır. Bu sorunlar bir ayakbağı, elbise sorunu olabileceği gibi, işverenden doğan bir sorun olabilir. İşyeri komiteleri bu ve benzer nedenlerle doğmuş olabilir. Amacımız bu sorunları yaşayan her arkadaşımızı duyarlı kılmak ve çözümünü doğrultusunda hareket ge- çirmek olmalıdır. Ama işyeri komitelerinin içeriği salt bunlarla sınırlanmamalıdır. Grevimiz yapının içeriğini doldurmak, geliştirmek, kalite ve işlevli kılmak olmalıdır. Bu- nun tek ölçüsü işçilerin bütünüdür işçilerin gerçek anlamda söz ve karar sahibi olması- dır.

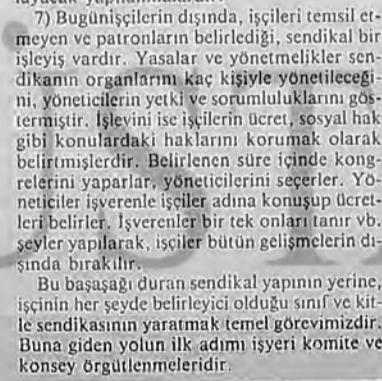
5) İşçilerin yerine başkalarının karar ver- mesi engellenmeli, işçi sınıfı sendikal yapıya örgütlü gücünü oturtmalıdır. Her gün yaşa- dığımız şeyler, hem ekonomik hem de sendi-

kal hak ve özgürlüklerimizi kazanmamız açısın- dan işyeri komite ve konsey örgütlenme- lerinin önemi bize tekrar tekrar göstermek- tedir. İşte 1 Mayıs örneği. Teslimiyetçi uzlaş- macı birkaç yönetici kendi başlarına alana çıkma kararı aldı. Kendileri alanlara çıkma- yıp, işçileri polise yüzüze bıraktılar. Alan- lara çıkanları da suçlayıp, işin içinden çıkma- ya çalıştılar. Tepkilerin gelişmesinden sonra af dilemeye başladılar. 1 Mayıs'ta yaşanan vahşet yaşadıklarımızın ön habercisi gibi kar- şımızda durmakta. Bu sendika yöneticilerin- den hesap sormak da yeterli değil. Sorun bu sendikal anlayışı mahkum etmek, işçi sınıfı için denli silip süpürmek. İşyeri komite ve kon- seyleri böylesi bir yapılanmayı yaratacak Dev- rimeci sendikal anlayışın nüvesi olarak devre- ye girmektedir. Görev kolay değildir. Zor ve uzun bir solumu gerektirmektedir.

6) Devrimci sendikal yapının çekir- deği olan işyeri komiteleri ve konseyleri, işçi- lerin, ilişkilerin bütününde devreye girmesini ve sendikal yaşantının tüm boyutlarında ger- çek anlamda söz ve karar sahibi olmasını sağ- layacak yapılanmalıdır.

7) Bugün işçilerin dışında, işçileri temsil et- meyen ve patronların belirlediği, sendikal bir işleyiş vardır. Yasalar ve yönetmelikler sendi- kaların organlarını kaç kişiyle yönetileceğini, yöneticilerin yetki ve sorumluluklarını gös- termiştir. İşlevini ise işçilerin ücret, sosyal hak gibi konulardaki haklarını korumak olarak belirlemiştir. Belirlenen süre içinde kongre- lerini yaparlar, yöneticilerini seçerler. Yo- neticiler işverenle işçiler adına konuşup üre- terleri belirler. İşverenler bir tek onları tanır vb. şeyler yapılarak, işçiler bütün gelişmelerin di- şında bırakılır.

Bu başaşağı duran sendikal yapının yerine, işçinin her şeyde belirleyici olduğu sınıf ve kitle sendikasının yaratmak temel görevimizdir. Buna giden yolun ilk adımı işyeri komite ve konsey örgütlenmeleridir.

8) İşyeri komite ve konsey örgütlenmesi şu andaki sendikal yapıyı bürokratik bir yer ol- ma niteliğinden kurtarıp, sendikayı işçilerin sahiplenmesini sağlayacaktır. İşte işyeri kon- seyleri bu görevi, bugünden gerçekleştirerek, en geniş ilişkileri kapsamalıdır. İlişkileri amir memur, yöneten yönetilen ilişkilerinden çıkar- tarak her işçinin yönetmeyi öğrendiği alanlar haline dönüştürmelidir. İşleyiş ve ilişkilerin her boyutunda kendi sınıf demokrasisini uy- gulamalıdır. Geleceğin gerçek demokrasisini yaratacak işçi sınıfının, bugünden bu ilişki- leri bulunduğu alandan başlayarak hayata ge- çirmesinden doğan bir şey olamaz.

9) Bu yapılanmanın, yani konseyin beyni olacak işyeri komitesi, ilişkilerin koordine edilmesini, niteliklendirilmesini, kaliteleştiril- mesini sağlayacak Devrimci sendikal yapının nüvesidir.

10) Önemizdeki işverenler ve onların ça-

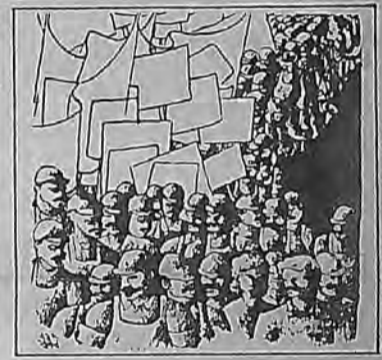
nak yalayıcısı sarı faşist işbirlikçi sendika ağa- ları var. İlk başta bunların etkinlikleri darma- dağın edilmeli. Bulduğumuz işyerinden, gerçekten sınıfların varlığını kabul eden, dü- rüst, tutarlı, kararlı unsurlarla hareket ede- rek, biraraya gelmenin koşullarını yaratma- lıyız.

11) Üzerimizdeki korku, duyarsızlık, mis- kinlik çemberinden kurtulup, mücadeleyi ka- lıplaştırma yöntemlerinin yakalanması ken- di özgüncümlerle oluşturacağımız işyeri komi- telerini geliştirmekle sağlanabilir.

12) İşyeri komiteleri ve konsey örgütlen- meleri, sınıfın, sınıf bilimi klavuzluğuyla eğitim ve örgütlenmesini sağlayan bir organizasyon- dur. Günlük ve işyerine özgü sorunlarda bir araya gelmekle yetinen, eğitim, örgütlenme gi- bi temel konularda işlevli olmayan komite her zaman yapaylığı zafiyeti üzerinde taşıyacak- tır.

13) Eğitim konusu, kavramların öğretilme- sinden başlanarak somut olayların, duruma- nın temel alınarak sınıf biliminin kavratılma- sını içermelidir. Çalışırken, işe gidip gelirken sürdürülecek eğitim, örgütlenme ile işçi yü- rülmelidir. Diğer işkollarından hayatın di- ğer alanlarından bilgi aktarımı sağlıklı karar- lar üretmeyi sağlayacaktır. Bu en basit gün- lük konularda işlevli olmayan komite her zaman yapaylığı zafiyeti üzerinde taşıyacak- tır.

14) İşyeri komite ve konsey yapılanmasının

örgütlenme anlayışı ve eylemliliğinin niteliği kendini karakterize edecek tek ölçüdür.

Yukarıda genel hatlarıyla belirttiğimiz şey- ler, bugün sendikal platformda yaratılan iş- yer komitelerine yaşanması gereken sürecin nitelikleridir. Mintax'da ve birçok işyerinde gerçekleştirilen böylesi yapılanmalar, gerçek içe- riğine kavuşmadığı noktada gittikçe daralan ve altı boğan ilişkili ağlarını yaratacaktır. Sını- fın özgüncümlerini ürünü olan işyeri komite ve konsey yapılanması gerçek içeriğiyle işçi sin- finin en geniş kesimlerini kapsayarak, gele- ceğin sınıf ve kitle sendikalarının yaratacak- tır. Bugün Mintax'da olduğu gibi işten atıl- malara karşı bir tavır geliştirilmesi, güncel ve genel bir takım sorunların çözülmesi, işçi sınıfının kendisi için sınıf olma bilincinin ge- liştirilmesi, işyeri komite ve konsey örgüt- selliklerinin yükseltilmesinden geçecektir.

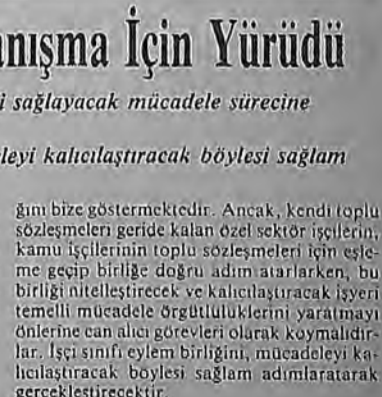
Gebze'li İşçiler Dayanışma İçin Yürüdü

- Gebze yürüyüşü, işçilerin birliğini sağlayacak mücadele sürecine somut bir katkıdır.
- İşçi sınıfı eylem birliğini, mücadeleyi kalıplaştıracak böylesi sağlam adımlar atarak gerçekleştirecektir.

Gebze'de özel sektöre ait işyerlerinde çalı- şan 3500 işçi, kamu işyerlerini eylemlerini de- steklemek amacıyla yürüdü. İşçiler, 28 Nisan günü kilometrelerce süren sessiz yürüyüşleri ile, kamu kesimindeki toplu sözleşme görüş- melerinde hükümetin tutumunu protesto et- tiler. Yürüyüşe Otomobil-İş Petrol-İş, Kritik-İş, Özdemir-İş Gebze şubelerine bağlı işçiler tarafından gerçekleştirildi.

Çayırova Şişe Cam, Çolakoglu Metalurji, DYO Sarkuysan, Polisan, Lever-İş Yücel Bo- ru, Doğu Galvaniz, Tezsan Makina Takım, Çay Motor Kroman Çelik, Cer Metal, Hisar Döküm, Cebitaş ve Fenis Alüminyum'da çalı- şan işçilerin yürüyüşü E-5 karayolu boyun- ca halk tarafından destek gördü ve Gebze meydanına dek sürdü. Meydanda, Kristal-İş Genel Sekreteri Necati Altunkaynak bir ko- nuşma yaptı. Eylem, işçilerin "Yaşasın işçi- lenin birliği" sloganı ile son buldu. Yürüyüş sonrasına polis tarafından gözetilene alınan sendika yöneticileri işçilerin sahip çıkılması so- nuca serbest bırakıldılar.

Gebze yürüyüşünde dikkate değer yan, özel sektör işçilerinin kendilerini doğrudan ilgilendiren sorunları için değil, sınıf kardeşlerinin talepleri doğrultusunda harekete geçmeleridir. Bu anlamda Gebze'li işçilerin eylemi işçilerin birliğini sağlayacak mücadele sürecine so- mut bir katkıdır. Haykırdıkları "Yaşasın işçi- lenin Birliği" şiarını yaşama geçirmek için yürüyen Gebze işçilerinin bu eylemi işçilerin birliğini sağlayacak olanın yine işçiler olaca-

İşçiler 1 Mayıs'ı 1989'u Değerlendiriyor

• "Mücadele Bilinci Kazanma açısından hergün 1 Mayıs'tır"

OSMAN GEZER-METAL İŞÇİSİ

"...katli vaciptir. "düşüncesinin devlet yönetiminin duyurulmasını aklım, havsalam almıyor. O zaman karşı düşünceye sahip olanlarda onlar için aynı şeyi söyleme hakkı doğar.

Bizim sınıfın bayramından bu kadar çok korkmaları anlıyorum sendikacılarımızın korkmalarını bir türlü anlamıyorum. Hem bizi çağırıyorlar, sonra korkup kaçıyorlar. Bir başımıza, ne yapacağımızı bilemeden dolanır olduk. Bir ton sopa yedik. Baştan oturup konuşup ne yapacağımızı konuşuyduk böyle olmazdı. O zaman Taksim'de giderdik. Bir daha bunlarla yola çıkmam. İşçi arkadaşlarla kararlaştırıp ona göre gideriz. Hiç değilse ne söyleyeceğimizi, ne yapacağımızı biliriz. Gelecekte işçiyi 5 liralık demire bırakmayız. O'nun göreceği çok gün, yürüyeceği çok uzun yol vardır.

LATİF SÖKMEK-TEKSTİL İŞÇİSİ

Dünyanın dört bir yanında devlet başkanlarının bile katıldığı işçi bayramına düşmanlığın bu kadar büyümesi beni düşündürüyor. Bizi köle gibi çalıştırmanın her yıl kârlarını iki misline çıkardığı, devlet bütçelerini le utaklara doluşup yeni kâr kapıları aradıkları dönemde işçilerin isteklerini söyledikleri gün onlara göre karagün oluyor. Ve her türlü melneti yaşıyorlar. Buna bir de sendikacıların yanı sıra bizi bırakıp kaçmaları, affedilirdi gibi değil. Tam dokuz yıldır yaşadıklarımızın sonrasına böyle bir teşkilatlanmalıyız ki, tıpkı kumaşdokur gibi...

İşçi temsilcisi, sendika yöneticisi tıpkı bir mekik gibi her gidiş gelişinde işçileri örgütleyen ama işçilerden ipliği kopunca örülen işçi örgütlerinden de kopan bir sendika yaratmalıyız. Her şeyi öğrendiğimiz, öğrendiklerimizi uyguladığımız bir sendikada ne yöneticilerin yanı sıra yolda bırakıp kaçmaları olur ne de bizi günlerimizden yasaklayanlar olur. Bu nu bilir bunu söyleyim...

ARIF TAŞKAYA-ÇELİK-İŞ İ.D.Ç. ŞUBE TEŞ. SEKRETERİ

1 Mayıs tüm sendikalar birlik dayanışma, hak arama günü olarak kutlanmalıdır.

ALİ TAŞKIN-NAKLİYAT İŞÇİSİ

1 Mayıs İşçi Sınıfının günü olarak her şartta kullanılması gerektiğine inanıyorum. İktidarların buna izin vermesini beklemek hatadır. Bizler kendi gücümüzle kabul ettirmedikçe de yasallaşmaz. İktidarın yasakları polisin acımasızca saldırdığı beni şaşırtmadı. Özellikle sendikacıların işçileri polisle yüz yüze bırakış kaçmalarına hiç şaşmadım. Bu yaşadıklarımız bizi üret sendikacılığında sınıf sendikasına yönelmede iyibir ders oldu. İşyer-

lerimizde bunu tartışıyoruz. Sendikalarımızı ya dönüştüreceğiz ya da yaratacağız. Bunun yolunda işyerlerinden başlaması gerektiğine inanıyoruz. Gerçi sendikal örgütlenme ile bu batak geçmez ama sınıfın örgütlenmesinde ilk adım sınıfın bilgilerinin ilk öğrenildiği okul sınıfı sendikalarıdır.

SELİM ÖZTÜRK-İLAÇ FABRİKASI İŞÇİSİ

Bu bizim başımızdır ve kutlamalıyız. Ama şöyle, ama böyle. Fakat iktidarın işçi sınıfına karşı politikasının tavizsizliğini bile bile işçileri kursunun karşısına sopolan altına bırakıp kaçırmayı asla affedemem. Yapılan çağrıya uyup gittim. Sendikakarantillerle dolu, sendikacılar iptal ettiklerini söylüyorlar. "Bizi çağırınız geldik. Niye çekiniyorsunuz? Niye bizi çağırınız?" sorularına "Dışarı çıkarsak polis ateş edeceğini söylüyor" cevabı aldım. Hele öyle bir telefon konuşmasına tanık olduğum ki...söylemeye utanıyorum.

Şu gerçeği görmek gerek. Bugün iktidar için düşüğü çıkmadan kurtulmak için alacağı her karar ve uygulamada acımasız ve tavizsizdir. İşçileri tam bir köle gibi çalıştıracak bir düzenin peşindedir. Bu durumda işçi sendikaları uyelerini daha bir bilinçli yapmanın ve daha bir sıkı örgütlenmenin işine sokmalıdır. Sokmalıdır ki, toplu sözleşmelerden başlayıp ülke genelindeki ekonomik ve politik karar uygulamalara kadar tümünde kitlesel tavır alabilelim. Kutlamalarımızı kutlanabilir kılayım.

Elin adamı mücadelede kaybettiği arkadaşlarının vurulduğu yeri abideleştiriyor, hiçbir şey yapamasa bile çiçeklere boğup onu ve mücadelesini sürekli kılıyor. Biz 1989 Dünyasını tek şehidine sahip çıkamayan sendikaları tepimizde tutuyoruz. Bu düşüncelerden hâlâ birşeyler bekliyoruz. Ya da koltuk kavgalarını sürdürüyoruz. Bu işi işyerlerindeki işçilerin kendi gücü ve örgütlülüğü çözmek zorundadır. Bu güç gerçek anlamda sendikal güçtür.

İHSAN SARICA-ANSA BAŞTENSİRLİSİ

1 Mayıs 89'da gerçekleşen olayların bize öğrettiği en önemli şey, öz gücümüzle hareket etmemiz gerektiği. İyi boş, lafta kalan önderlikleri kabul etmiyoruz. Artık kendi inisiyatifimizi kullanacağız ve en doğal hakkımız olan 1 Mayıs'ı görkemli bir şekilde kutlayacağız.

Tertip Komitesinin baştan süregelen hatası, kararları on on beş kişiyle, işçilerden kopuk almaları. Bunun sonucu, işçiyi polisin kucağına atmaya karar vermiştir.

Hükümet ise bir yandan kanlı, zorba uygulamalara zemin hazırlayıp koruklerken diğer yandan "anarşi istemiyoruz, aman eski günlere dönmeyelim" maskesinin arkasına saklandı.

1 Mayıs 89 bize gücümüzün boyutlarını gösterdi. 1 Mayıs'ları birliğimiz üzerine kurulu öz gücümüzle kutlayacağız. Hâlâ 1 Mayıs'ı kabul etmemekte direnen çevrelere de kabul ettireceğiz.

NURAL CANSIZ-TEKEL İŞÇİSİ

Diğer ülkelerde şenlik havasında geçen 1 Mayıs 89 bizde kanla lekelenmiş. Bu durum, iktidarın acizliğini korkaklığın işçilerin ise gücünü gösterdi.

1 Mayıs'ın yasallaştırılmaması o kadar önemli değil, çünkü herkesin gözünde meşrulaşmakta. Her şartta kullanılan 1 Mayıs'lar gelecekte de artan bir çöküş ve kararlılık kutlanacaktır. Mücadele bilinci kazanma açısından hergün 1 Mayıs'tır. Alanları gitmemiz engellense de iş bırakarak, iş yavaşlatarak yani hayatı durdurarak kutlarız, haykırırız 1 Mayıs'ları.

Ve şu iyi bilinsin, bayramımız kanlı oyunlara kirletilmeye çalışılsa da kutlanacaktır.

Bu yıl yaşananlar, bize kendi gücümüz ve birliğimiz hiç bir şey güvenmememiz gerektiğini de gösterdi.

İşçilerle gerekli iletişimi sağlayamayan, kendisi dört duvar arasında sıkıştıran tertip komitesiyavuz hırsız misali alanlara giden işçileri suçlu göstermeye çalışmıştır. Bu yüzden tepkimiz çok yönlü.

Bunların yanında, örgütsel eksiklerimizin olması boşluklar, kopukluklar doğurdu.

1 Mayıs sonrası bu eksikliklerin giderilmesi yolunda ilk adım olarak dayanışma komitesi kurma çalışmalarına başladık. İşçilere yaşananları açıkça gösterebilmek bu yönde bilinç kaçırdırma için de eğitim çalışmalarını yapma kararı aldık.

Böylesi çalışmalarla, ileriki yıllarda 1 Mayıs'lar daha kararlı, daha yığışal ve coşkulu kutlanacaktır.

36 Sendika Şubesi, 1 Mayıs'ın Gerçek Sorumlularını Kinadı

1 Mayıs 89'da alanlar kanla, terörle sulandı. 100'den fazla yaralı ve 600'e yakın gözaltı sonrasında İstanbul'da çeşitli sendikalara bağlı 36 şube bir basın toplantısı düzenleyerek 1 Mayıs'ın çeşitli derecelerde sorumlularını kinadılar.

İşçilerin 1 Mayıs'ta karşılaştığı devlet terörünün boyutu, çeşitli kesimlerce eleştirildi, kinandı ve teşhir edildi.

Eleştiri yönelenlerden bir kısmı terörün kendisine değil, uygulamış biçimine karşı çıktılar. Bir başka kesimde tüm eksikliklerine karşın 1 Mayıs'ın asıl sorumlularını devlet terörünü uygulayanları ve onlara yardımcı olanları kinıyordu. İşte, İstanbul'da çeşitli sendikalara bağlı 36 şube de -tüm eksikliklerine karşın- ortak basın açıklaması yaparak, asıl sorumluları gösteriyordu.

Belediye-İş, Yol-İş, Tek Gıda-İş, Deri-İş, Çimse-İş, Selülöz-İş, Tes-İş, Tez Koop-İş, Öz Gıda-İş sendikalarına bağlı çeşitli şubelerin basın bildirisinde 1 Mayıs'ın gerçek suçlusunun siyasi iktidar olduğu belirtiliyor ve hükümetin "her türlü tedbir alacağız" dediği hatırlatılarak, "siyasi iktidarın yetkili ağızlarının tedbir dedikleri şey acaba kan dökmek mi?" diye soruluyordu.

Açıklamada muhalefet partilerinin de gösterilerin nasıl bastırılacağı konusunda akıl hocacılığı yapıldığı belirtiliyordu.

Ortak teminde, Türk-İş ve Hak-İş yöneticilerinin de işçilerin evrensel gününe sahip çıkarak, 1 Mayıs'ın suçlarıyla ortaklık içinde olduğuna dikkat çekiliyordu.

Bildiride ayrıca, günlerdir, "mutlaka alanlara çıkacağız" diyerek insanları oyalayan ve 1 Mayıs günü çark ederek işçileri alanlarda yüzüstü bırakan, mücadele kaçkını tertip komitesi de kinanıyordu.

Basın bildirisini, 1 Mayıs'ın sorumlularını teşhis edelim noktaları içerenkin, bildiri hazırlayanların bileşiminde bir gariplik de gözden kaçmıyordu. Çünkü bildiriyi imzalayan şubelerin bir kısmı, tertip komitesinde yer

alan sendikalara bağlıydı. Basın bildirisinin okunmasından sonra, çeşitli davranışın nedeni, ilgili şubelere yöneticilerine sorulduğunda;

Deri-İş sendikası yöneticileri şöyle konuşmaya giriştiler: "1 Mayıs, 1 Mayıs da kutlansın dedik, fakat çoğunluk Hürriyet-i Abide Tepesinde karar kıldı. dikal disiplin adına bu karara uyduk, biz yine de 1 Mayıs alanına gideceğiz."

Tertip komitesi içinde yer alan sendikadan Otomobil-İş'in şube yöneticileri de tertip komitesini suçlayarak "alan gelmeseydi edemediler" dediler. Otomobil-İş yöneticilerinin bu pişkinlikleri, reform pişkinliği-pek şartırcı karşılanmazken, lan toplantısında da işyerlerinde başlayan hareketliliğin, ciddi bir örgütlülüğün emadığı da ortaya çıkıyordu.

Derme-çatma, ailecaale bir araya gelen işçi sınıfının mücadelesine bakış açılardan farklı şubelerin, basın açıklamalarında "Büyük eylemler yapmak için nacağız, karar alacağız" öldürülen işçilerin naznesinin kaldırılmasını isteniyoruz." altına alınmaları için girişimde bulunacak kuk bürosu oluşturacağız" şeklindeki, de çok kısa bir süre zarfında hayatımdan geçersiz hale getiriliyor.

Cenazeden haber almak için 1 kişiyi rah Paşa'ya gönderen şubeler, daha sonra peşini pek takip etme zahmetine katılmıyordu.

Büyük eylem kararlarının çıkacağı toplantıya da açıklamaya katılan şubelerin büyük çoğunluğu katılmıyınca, şubelerin takı tavrı pratik bir etkinliğe dönüşmeye yasko iles onuclanıyordu.

Bu toplantı da gösteriyor ki; tabii uzun sokuldu, oya gibi işlenecek ilişkilerin ile aydınlanmamış birlikteliklerin işçilerin mücadelesini sağlıklı bir başarıya turma şansı yoktur.

YILLAR SONRA 1 MAYIS

Zonguldak İşçileri Yarınlarına Açılan Kapatı 1 Mayıs Kutlamasıyla Aralandı

İşçilerin mücadele, birlik ve dayanışma günü olan 1 Mayıs pek çok şehirde olduğu gibi Zonguldak'ta da kutlandı.

1 Mayıs günü TTK (Türkiye Taşkömürü Kurumu) Merkez Atölyesi önünde toplanan bir grup işçi şehir merkezine doğru yürüyüşe geçti. Yürüyüşlerini gruplar halinde sürdüren işçiler şehir merkezindeki Madencilik Anıtı önünde toplanarak, Beraberlerinde getirdikleri çiçekleri anıta bırakan işçiler polisin dağılmasını istediğiyle karşılaştı. Zira sabahın erken saatinden itibaren anıt çevresinde panzerler eşliğinde tedbir alan polis, kutlamalara halkın işçileri alkışlamalarıyla karşılaşınca önce sessiz kalmayı yeğledi. Çiçeklerin bırakılmasından sonra ise dağılmasını istedi. İşçiler anıtı terkederek Genel Maden-İş Sendikasına giderken polis tarafından izlendiler. Ardından sendikaya giren polis kimlik kontrolünden öte bir davranışa giremedi.

Zonguldak'daki 1 Mayıs kutlaması işçilerin katılımı az eylemin boyutu ise küçümlü. Ama yıllar sonra, unutturulmuş tenen işçi gününe bir işçi denizi olan Zonguldak'ta sahip çıkmak olumludur. Dahası, sel, kazmayı, direği, anahtar kavrıya rin bilinçli, örgütlü katılmalarına, yarı açılan kapının aralanması olarak görüldü.

rin katılımı az eylemin boyutu ise küçümlü. Ama yıllar sonra, unutturulmuş tenen işçi gününe bir işçi denizi olan Zonguldak'ta sahip çıkmak olumludur. Dahası, sel, kazmayı, direği, anahtar kavrıya rin bilinçli, örgütlü katılmalarına, yarı açılan kapının aralanması olarak görüldü.

Hamdullah Erbil Serbest Birakılsın!

1977 yılından beri cezaevinde Hamdullah Erbil, bu süre içinde kanserine yakalandı.

Son yıllarda, pek çok insan zaevlerinde tedavi edilmediği ve şamlarını yitirdiği bilinen bir işçi Buna karşın, "yetkili" çevreler, zulukları, giderecek önlemleri makta ısrar ediyor. Bunlar gözde alındığında Hamdullah Erbil'in visi için serbest kalmasının gerde açıkça görülmekte.

Bu amaçla, "Hamdullah Erbil serbest bırakılsın" kampanyasını başlatıyor ve herkesi bu kampanyaya çağırıyor.

İŞÇİ ARKADAŞ, İşyerinde yaşadığın sorunları ülkede yaşananlardan ayrı değil. Mücadelen, deneyimlerini sınıf kardeşlerine ışık tutabilir. Bu konularda ki tüm bilgilerinizi gazetene aktarabilirsiniz.

1 Mayıs 1989'da Bir Direniş Destanı Daha Yazıldı

Sabahın erken saatlerinden itibaren Taksim'in her yerinde mevzilenen güvenlik güçleri çevreyi yeşil bir ofkeye boğmuştu. Ellerinde copları ve nefret dolu bakışlarıyla, kana susamışlıklarının ilk işaretlerini veriyorlardı. PTT arabaları bile çevik kuvvetin emrine verilmiş, panzerler, otobüsler, ekip otoları her yanı doldurmuştu. Simitçi, jeton satıcısı vb. Kimliklere burunmeye çalışan sivil polisler ise tam bir komedi oynuyorlardı. Bu arada henüz ortada bir şey yokken, keyfi gözaltılar yapıyorlardı. Saat 10.30'a kadar bu gözaltılardan, gazetecilerin bekleyişinden ve polislerin çevreye yaydığı süslü havadan öte dikkat çeken bir şey yoktu.

10.30'da İstiklal Caddesi ve Elmadağ'dan olmak üzere, iki ayrı yerdan, Taksim'e yürüyüş başladı. İstiklal Caddesindeki 2000 kişilik grup, ellerindeki pankartları açıp, 1 Mayıs sloganlarını haykırarak ilerlemeye başladılar. 100-150 metre yürüyüşten sonra yaklaşık 1000 kişilik bir polis grubuyla karşı karşıya geldiler. Kararlılıkla sopolmadan süreyen gruba ellerindeki İsrail sopalarıyla saldıran polisler, önlerine ne gelirse ezip geçiyor. İnsanlık adına utanc verici bir tablo çiziyorlardı. Bu tablo kısa sürede kana bulandı. polis copları kırmızı bir rengine burunuyordu. Çevik kuvvet ortadaki kana bularken, sivil polisler de olayı provoke edecek her şeyi yapıyorlardı. Dükkanların camlarını kırıyor, işçilerin en doğal hakkı olan 1 Mayıs'ı bir savay ortama dönüştürüyorlardı. İş bununla da kalmıyor, vurulan coplar ve tekmelemlerle yaralananlar, sürüklenerek gözaltına alınıyorlardı. Olayları görüntüleyen basın mensupları da bu gözünü dönmüşükten nasıblını alıyor, çirkinliklerinin belgelenmesini istemeyen polisler tarafından filmleri yakılıyor, dövülüyor.

Çevik kuvvet geri çekildiğinde arkada bir çok yaralı ve kanlı bir caddede bırakılıyor. Bu vahşet karşısında, olayı dışardan izleyenler yoğun bir tepki gösteriyor, yaralıları elden geldiğine yardım etmeye çalışıyor. İstiklal Caddesi üzerindeki bütün ara sokakları polis otolarıyla kapatan polis, saldırı sırasında birçok insanın ezilmesine neden oluyordu. Çevik kuvvet, zafer işaretleriyle ve "kahraman" bir edayla Taksim alanında toplanırken, polis helikopterleri de tansiyonu artırıcı imiş kalkışları bir havayı korkuluyor.

Aynı dakikalarda, Elmadağ'daki erup ise, üzerlerine yağdırılan kurşunlara, taşlarla karşılık vererek, çevik kuvveti 300 metre kadar gerileyordu. Pankartları, sloganlarıyla alan doğru ilerliyordu. Kitlerin bu kararlılığına ateş açarak da bozmayan polisleri, çareyi panzerlerde buluyordu.

Bu sırada Taksim'de, polis telsizleri Tarlabası yolunda bir yürüyüşün başladığını haber veriyordu. İstiklal Caddesi'ne dağılıldıktan sonra, toplanarak Tarlabası'nın kalabalık grup aynı coşkuyu sürdürüyordu. Grupun arkasından gelen güvenlik güçleri (bunun içinde çevik polislerden karakol polisine, bekçisinden, "trafik polisine" kadar herkes var) ateş etmeye başlıyor. Kısa sürede, grubun üzerine doğulan silahlar, hedef seçerek ateş ederken, eldeki akreyle bir sivil er tarafından göstericiler ise kurşunlara taşla, silah selinle "Yaşasın 1 Mayıs" "Bij Yek Cular" "Kahrolsun Faşizm" sloganlarıyla karşılık veriyordu. Açılan kurşunlarla yaralananlar, arkadaşları tarafından taşıyorlardı. Halkın yardım burada da gözlemiyordu. Yaralılar taşıyor, ilk yardımları yapıyor.

Yol başında mevzilenenlerin içinde bir "trafik polisi" hedef seçerken ateş etmeye başlıyordu. 18 yaşındaki işçi Mehmet Daleci başından vurulup ölürken, '89 1 Mayıs'ında dünyadaki tek şehit oluyordu. Öldürmek bile tatmin etmiyor, Daleci'nin cesedi tekmelemlerle yarım saat yerde bırakılıyor. Polisleri keyfi gelip Daleci'yi arabaya bindirdiklerinde iş isten geçmişti. Gözaltına almalar burada da devam ediyor, insanlar, dövülerek ekip otolarına bindiriliyorlardı. Ekipler "görev"lerini tamamladığında, geride kalan sivil ve resmi polisler yüzlerinde zafer gülümsemesiyle yeniden toplanıyorlardı.

İlk gelişen bu olaylardan sonra, Elmadağ'da panzerlerle dağıtılan kitle, Tarlabasına iniyor ve burada bir direniş destanının ikinci bölümü yazılıyor. Kurşunlara siper edilen gözükler, gözlerde okunan kararlılık zorbaları şaşırtıyordu. "Kahrolsun faşizm, Yaşasın mücadelemiz", "Tek yol devrim", "Mahir, Hüseyin, Ulaş, kurtuluşu kadar savaş", "Halk kalkın faşist eller kırılır", "Yaşasın 1 Mayıs" sloganları atılıyor. Açılan pankartlarla, Tarlabası yolunda ilerleyen, yüzlerce kişiyi, saldıran taşlarla karşılık veriyor ve polisi gerileyordu. "Güvenlik" güçleri ise korkaklığı ve acizliğiyle silaha saldırlıyor.

Aneak bu sesleri kurşunlar da boğamadı. Çünkü bu halkın sesi idi. O gün, halkın sesinin susturulamayacağı gerçeği bir kez daha haykırılıyor.

Yaralanan direniş destanı, egemen çevrelerce, kanla boğulmaya çalışılsa da 1 Mayıs'ın her şartta kutlanacağı açıkça ortaya çıkıyor. Akşam saatleri, Taksim alanındaki hava, yerini sessizliğe bırakırken, alanda sessiz bir vıgık yankılanıyor; "YAŞASIN 1 MAYIS!"

İŞ 1 NO'LU ŞUBE İŞÇİLERİ ÇOK YÖNLÜ MÜCADELE VERİYOR

Bir Öğreti Bir Sınav

eri komiteleri ve konsey emmeleriyle kendi özgüçlerini şube yönetimine oturtan enerji i, sarı sendikacılığın tüm rını boşa çıkartıyor.

ı sendikacılığın hukuksal rına enerji işçilerinin cevabı Sendikamız bizim tir.

ş'in yetkili olduğu işyerlerinde 'sınıf sendikası' yaratılması mücadelesinde ünü veren işyeri örgütlenmelerini, İS-1 nolu şube genel kurulunda yönetimi asından sonra gelişen oyun ve saldırı bir boyut kazandı.

rin yönetimi ele almasından sonra Gekece aralıksız bir şekilde sürdürülen ar, artık açıkça genel merkezin bir zâsavundığı yararlı bulduğu yasalara neyerk gelişmektedir. Tes-İŞ sendika i ve Türk-İŞ genel merkezinin her yorurak içine girdiği oyun ve tezgahlar-uzlaşmacı eski sendika şube yönetici-avukatları tarafından, İstanbul 6. İŞ mesine (2 Mayıs'ta yapılan duruşma-ı kara 3. İŞ Mahkemesinin Tes-İŞ İstan-olu Şube genel kurulunu bütün sonuç-ıptal eden karar hükmü getirildi.

anbul'dan olmazsa Ankara'dan, o mede olmazsa bu mahkemede" diye-ürürlü oyun ve tezgahlarla, şube genel na iptal kararı çıkartıran sendika meren Türk-İŞ genel merkezine kadar tüm laşmacı devlet sendikacılarının, işçile-ietimine karşı bu tahammülsüzlükleri kaynaqlanmaktadır? Niçin işçilerden ar korkuyorlar ve gözü dönmüşesine netimine saldırıyorlar? Onları bu ka-irgin eden, ürktüen sendika işçi yöne-ir, bu noktaya nasıl gelinmiştir? Kı-akmakta yarar var.

ERİ KOMİTELERİ İŞÇİLERİN ÖRGÜTLÜ GÜCÜDÜR

ş'in (Türkiye Enerji, Su ve Gaz İşçi-ıkası) 1 Nolu şubesinin örgütlü oldu-ı işçiyi kapsayan işyerlerinde, şube ve a merkez yönetimlerinin sarı-uzlaşmacı egemenliği. Bu anlayışın yolaçtığı aç-ışmak için, sınıf ve kitle sendikası anemeliinde, işyerinden ve işçilerden baş-ıyeri komite ve konseyleri örgütlen-izildi. Biriyl önce başlayan ve sınıfın al birliğini temel alan bu çalışmalarla, ve önder işçilerden belirli politikalar politikalarına uygun somut programlar-ıtlım işyeri komiteleri oluşturuldu. İyeri komitelerinin oluşturulan işçiler (bi-arasında, koordinasyonun sağlanması başkan, eğitim ve örgütlenme, toplu ne taslağı hazırlama ve uygulama so-

rumlusu, sendikal gelişmelerle ilgili sorumlu, diğer işyerleriyle ilişkiler sorumlu, ve işçilerin bireysel sorunlarıyla ilgili sorumlu vb. alt birimler belirlendi. Bu görev bölümlü, içinde bulunan koşullara göre yapıldı. İşyerinin bulunduğu bölgenin dağınlığı, işyeri işçilerinin nicel ve nitel (sayısı, yetkinlik du-rumu) durumu, örgütlenme koşullarının zor-luk durumları vb. işyerinin özgül koşulları na göre işyeri komiteler 3-10 işçi arasında de-ğişen sayılardan oluşturuldu.

İşyeri komite ve konsey çalışmaları, işye-rinde bulunan işçileri kendi bünyelerine ka-ıup, bilinçlendirmeyi, nitelleştirmeyi (sorun-ları üzerinde düşünün, tartışın, konuşun, toplu sözleşme taslağını ücretlerini belirleyerek hazırlayan, toplu sözleşme görüşmelerini, uyu-lanmasında da müdahale edebilen, gerçe-ten söz ve karar sahibi olan, giderek işçileri yönetime hazırlayan bir yapılaşmayı hedefle-di. Diğer işyerlerinde de komiteler oluşturu-lup ilişki ve bağlar kurularak yatay büyüme sağlandı. İşyerlerindeki komiteler ve konsey-ler çoğaldı. Bu gelişim süreci içinde, işyeri komiteleri ve onun etrafında etlenen işçiler (konseyler) gerçi amaçlanan ölçüde olmasa-da öyle bir aşamaya geldi ki, bir üst komite oluşturuldu.

Komiteler ve konseyler etkin bir şekilde ka-tıldıkları çalışmaları ücret saptaması yapa-rak bir toplu iş sözleşmesi taslağı hazırladı-lar. Bu taslağı TES-İŞ sendika merkezine gön-dererek ilk çıkışlarını yaptılar. Fakat, sarı-uzlaşmacı sendika yönetimi bu taslağı, işyeri komite ve konsey örgütlenmelerinin teşvik edilmesini, işçiler tarafından daha da benimsen-mesi, giderek daha da yaygınlaştırılması an-lanına geldiğini bildiği için, kabul etmedi.

İşyeri komiteleri, işçilerin sağlık, geçinme, ev sorunu, çocuklarının eğitim sorunu... gi-bi bireysel sorunlarından, eğitim ve örgütlen-me, hazırlanan bir taslağı sendika ve toplu sözleşme masasında müdahale etme, işten at-malara kadar genel sorunları ilgilendiren et-kin bir mücadele yürütmeye çalışmış işçiler, arasında dayanışma ve güven yaratmıştır. İş-çilerin kendi özgüçlerine güvenlerini sağlamış-ır. İşçilerin içinde buldukları eski edilgen yapıyı kırarak etkin bir yapıya kavuşturma-ya başlamışlardır. Bu programlı çalışmalar bir yıl gibi bir süre içinde şube yönetimini tehdit eden bir potansiyel güce ulaşmıştır.

DELEGE SEÇİMLERİNDE İŞÇİLER SARI-UZLAŞMACI YÖNETİMİ ZORLUYOR

Tes-İŞ 1 nolu şubenin 3. Olağan Genel Ku-rulu (4 Mart- 89) yaklaşırken, diğer işyerleri ile ilişkiler kurulmuş oldukları ilişkili tüm bilgiler toplanıp değerlendirilerek, "şube yönetimini değiştirebilecek güce eriştikleri" kararına varıldı. Genel kurulda izlenmesi ge-reken yol, alınacak tavır, tüm işçi arkadaşla-

rına iletcekleri görüş ve mesajlarla birlikte delege tesbii yaparak yönetime adaylarını be-lirlediler.

Delege seçimleri yapılırken bu belirlenen yol, yöntem ve görüşleri en iyi dile getirecek, aktaracak kişilerin seçimine dikkat edildi. Komitelerce alınan ortak kararlarla delege-ler belirlendi.

Bu seçimlerde ilkeler belirleyici oldu, onun için 'koltuk' sandalye paylaşımı yaşanmadı. Yönetime aday olacak kişilerin belirlenmesin-de 'sandalye kaygısının' gözlemlenmesi; ken-dileri için (işçiler için) en etkin, en yetkin en başarılı çalışmaları yürütecek yetkin ve yete-nekli işçilerden seçilmesi, işçilerin söz ve ka-rar sahibi olması, yani seçtikleri kişilerin ve onların alacakları kararların denetlenmesi ve uygulanması açısından, sendikal demokrasi açısından güzel bir örnek oluşturdu.

İşyeri komiteleri ve konseyleri çalışmaları-nın, işçilerarasındaki bu yepyeni sendikal iliş-ki ağının daha ilk oluşum aşamalarından baş-layarak, sendikalara, konfederasyonlara ka-dar daha üst örgütlenme biçimlerine kadar toplu sendikal örgüt kademelerinde gelişip ya-pılarak yerleşecek olan işçilerin söz ve ka-rar sahipliği (sendikal demokrasi)'nin, söze değil, pratik olarak, mücadele içinde hayata geçirildiğinin sağlıklı işaretleri görüldü. Genel kurulda takınılacak tavır işçiler tarafın-dan belirlendi. Politikalar ve bu politikalara uygun programlar, delegeler, yönetime aday-lar hep işçiler tarafından bu ölçülere göre be-lirldi.

Yapılan delege seçimleri sonucunda toplam 183 delege seçildi. Yönetime aday olarak, ş-ube başkanlığına Oktay İŞLEKLER, şube sek-reterliğine Kamil KARTAL, Mali sekreterliğe Enver DEVLETLİ eğitim sekreterliğine Kemal BALCI Teşkilatlanma sekreterliğine Süleyman YALÇINKAYA gösterildi.

IV ŞUBE 3. OLAĞAN GENEL KURULUNDA SARI SENDİKACILARIN KORKUTUKLARI BAŞLARINA GELİYOR

4 Martta yapılan genel kurulda, Divan se-çimiyle birlikte oldukça çekimeli, tartışma-lı ir ortam yaşandı. Başarısızlıklarının ne-denlerini 'çalışma mevzuatına' yükleyen sarı-uzlaşmacı mevcut şube yönetimine karşı de-legeler, sert eleştirileri vetepkilerine gösterdi-ler. Dün ne yapıldığı, bugünkü durumun ne olduğu, ve kendilerinin ne yapacakları genel sorunları üzerinde temel görüşlerini ve iz-leyecekleri yolu dile getirdiler.

İşçi sınıfının mücadelesinin doğru bir teme-le oturtulması, ancak işçilerin sınıf bilincine donatılmasının, söz ve karar sahibi olmaları-nın kalıcı bir yapıya dönüştürülmesiyle, pra-tikte geçerli kılınmasıyla mümkün olacağını üzerinde durdular. Sendika yönetimi ile iş-çiler arasındaki kopukluğun ortadan kaldırıl-ması için işçilerin yönetime gelmesinin gere-ktiği belirtildi. Bunun da ancak işçi sınıfın sınıf ve kitle sendikası anlayışı temelinde uzun bir mücadelenin sıcaklığı içinde işyerinden, iş-çilerden başlayan işyeri komiteleri ve konsey-leri örgütlenmeleriyle gerçekleştirileceği vur-gulandı.

Emek-sermaye çelişkisinin en açık ve keskin bir biçimde yaşandığı yerler olan işyerle-rinde yapılacak örgütlenmeler, mezhep, din, dil, ırk, siyasi görüş ayrılığı, bölge, renk...vb. farklılıkları gözlemlenmesinin sermaye tarafın-dan sömürülen işçilerin, gerçek sendikal bir-liğini yaratacak olan ve sınıfın sendikal bir-liğini sağladıktan sonra da devam edecek olan kalıcı yapılar olarak ele alındı.

Tes-İŞ 1 nolu şube kongresi devrimci bir ba-kış açısıyla, hayatın doğruladığı programla-ra bağlanarak, uzun soluklu bir mücadeleyle sınıfın sendikal birliğini yaratılması yolun-

İşsizler Zonguldak'tan Seslendi

Zonguldak'ta binlerce işsiz "iş alımı" sınavının iptali üzerine yürüyüş düzen-leyerek, hükümeti, başbakanı ve va-liyi istifaya çağrdılar.

Zonguldak'da Çatalağzı Termik Santrali tarafından açılan sınav, gerekçesiz iptal edilince 4000 kişi bu durumu protesto etmek için Hükümet Konagı'na yürüdü.

950 kişinin alınacağı işe yaklaşık 4000 işsiz başvuruda bulundu. 26 Mart Çarşamba gün-ü şehir stadyumunda yapılacak açıklanan sı-nava girmek için stada gelenler garip bir uy-gulamayla karşılaştılar, sınav iptal edilmişti.

Bunun üzerine 4000 kişiden oluşan kalaba-lık, büyük bir öfkeye kapılarak, şehir merke-zine doğru yürüyüşe geçti. Yürüyüş boyunca işsizler, sık sık "Özal istifa" "Hükümet istifa" ve "Vali istifa" sloganlarını haykırdılar. Daha sonra Vilayet Konagı önüne ge-len işsizler burada elbiselerinin üst tarafını ç-ıkararak protestolarını daha ilginç ve dikkat çekici hale getirdiler. Meydana, polislin ge-len işsizler burada elbiselerinin üst tarafını ç-ıkararak protestolarını daha ilginç ve dikkat çekici hale getirdiler. Meydana, polislin ge-len işsizler burada elbiselerinin üst tarafını ç-ıkararak protestolarını daha ilginç ve dikkat çekici hale getirdiler.

Akşam saatlerinde de işsiz aileleri Çatalağzı Termik Santrali önünde gösteriler yaptılar. Burada işe alınmaları, faşist kadrolaşma ve kendisine taban oluşturmak için, iktidar ta-rafından Yozgat ve Çankırı'dan getirileceği öğrenilince, babalar, anneler eşler ve çocuk-lardan oluşan kalabalık gösteriyi hükümet aleyhinde bir gösteriye dönüştürdüler.

Ülkemizde işçiler, kendilerini sınıf bilinci aşılayarak örgütlülükleri olmamasına rağmen hayatın kızgın pratiği içinde öğrendikleri ve

Toplu Sözleşme görüşmelerinin tikanması üzerine uygulamaya koydukları eylem üre-timi durdurma, yavaşlatma toplu viziteye çı-kma eylemlerine paralel olarak, işsizler de Zon-guldak'da kendiliğinden tepkilerin ifadesi olan yürüyüşleriyle tepkilerini düzenin tem-silcilerine yönelttiler.

Ülkemizde işçi sınıfı tarihinde önemli bir yeri olan Zonguldak'da işçilerin farklı boyut-lara taşırılma potansiyeli olan eylemliliği iş-çinde şu iki nokta üzerinde düşünülmelidir:

- İşsizlerin faşizme taban oluşturma potansiyeli ve bunun önlenmesi,
- İşsizlerin devrimci bakış açısına sahip ör-gütülüklerinin yaratılması.

Enerji işçileri, kendi yönetimlerindeki şubeyi sarı-uzlaşmacı anlayışa teslim etmemekte kararlı

da bir geçiş noktası, bir istasyon olarak ele alınmıştır. Yapılan seçimlerde şube başkan-lığı dışındaki tüm yönetim birimlerini, sınıf ve kitle sendikası anlayışını savunan işçiler al-dı. Genel kurulda şube başkanlığına seçilen şube başkanının durumu, koltuklarını koru-mak için "evet" dedikleri 2821 sayılı sendika-lar yasasının geçici 4.maddesine uymadığın-dan başkanlığı ilçe seçim kurulu tarafından iptal edilmiş, yerine sınıf ve kitle sendikası an-layışını savunan işçilerin adayı Oktay İŞLEK-ER seçilmiştir.

Tes-İŞ'in sarı uzlaşmacı yöneticileri, kendi koltuklarını korumak, yerlerini sağlama ba-ğlamak, işçilerin emek ve alınlarını bir süre da-ha sömürebilmek için "evet" dedikleri, altı-na imza attıkları yasalar tarafından şimdi ken-dileri tehdit edilmektedir. Artık işçilerden de

yüz bulamamaktadırlar. İşçiler onlara, "bu anayasaya, sendikal yasalara, iş yasalarına nasıl imza attıysanız, şimdi de, bize karşı keskinleştirdiğiniz bu şartları, baltaların altın-daki kendi başınızın çaresine bakın" demek-tedirler. Kısacası gelişmeler sonucu siyasal ik-tidarlar birlikte işçilere karşı hazırlanan yasa-lar, kendilerini tehdit eder duruma gelmiştir.

Sınıf ve kitle sendikası anlayışı ışığında temel hedef olarak sınıfın sendikal birliğini oluşturulması doğrultusunda, işyerlerinde ve-rilen örgütlenme mücadelelerinin işleyiş ve gelişimi açısından, bu gelişimin önünü açmak için genel kurulda yaşanan bazı olayların al-tını çizmek, üzerinde durmak gerekiyor.

1. Sarı-uzlaşmacı anlayış açısından: -Genel kurula dinleyici olarak gelen sendika üyesi işçilerin içeri alınması engellenerek, Devamı Sy 7'de

Sloganlarla, Kibrit Kutularının Arkasına Yazılanlarla İşçi Sağlığı Korunmaz

78 Yılında kurulan Meslek Hastalıkları Hastahanesi 12 Eylül sonrası tıldı. Kapatılan hastahänenin başhekimi Dr. Çağlar KIRCAK'la ştuk...

İ.S. SORU: İşçi sağlığı ve iş güvenliği anın başlaması dolayısıyla, 1978 yılından, 12 Eylül sonrası kapatılan sizinde kim olarak görevde bulduğunuz Mes-tahalıkları Hastahanesinin öyküsünü siz-ilemek isteriz.

Dr. Çağlar KIRCAK: Hastahänenin ku-yla ilgili ilk girişim, eğitimi 1. Hakkı UÇ'un oğlu Dr. Engin TONGUÇ'a O dönemde Dr. TONGUÇ Meslek lıkları gerçeğini görerek ilk girişimler-uyuyor. O dönemde S.S.K. bu alandaki eci karşılamıyor sinirlik, görme bo-ğu gibi meslek hastalıklarının kaynağı mıyor. Örneğin: kurşun zehirlenmesi hastahanelerinde sıradan şikayet sanı-Maden ocakları, azot fabrikaları ve ce-düstriyel gürültülü çalışma koşulları ve rin yol açtığı meslek hastalıkları görü-ör.

ortalı 2 milyon bulunduğu bu dö-neslik Hastalıkları Hastahanesinin ması S.S.K. yönetim kuruluna getirili-e diğer rutin hastahanelerden ayrılın-ıyor. Böylece Ankara S.S.K. Ulus Has-esisinin bir koridorunda hastahane kuru-adına Meslek Hastalıkları Hastahanesi yor. Şef olarak Engin TONGUÇ geti-Engin TONGUÇ daha sonra Sağlık Genel Müdir Yardımcılığına getirildi. lında bağımsız hastahänenin kurulması ana öneride bulunuldu. Ve ben hasta-yahemiki oldum. O zaman, çok zor ko-la Konur Sokakta hastahaneyi kurduk.

İ.S. SORU: Hastahane teknik kadro işlev olarak ve ihtiyacın karşılanabil-

mesi açısından ne durumdaydı? Hastahänenin diğer ülke standartları açısından nasıl bir ko-numdaydı?

— Dr. Çağlar KIRCAK: Hastahane yine çok büyük emeklerle, Avrupa standartlarında, ihtiyacı karşılayacak ölçüde, laboratuvar, alet ve kimya mühendisliği, ecezacı ve tüm branş-lardaki mütehassıs hekimlerle oluşturuldu. Böylesi bir kadroyla 50 yataklı bir hastahane kurduk. Finlandiya'da bir hastahane, diğer ülkelerde ise bu alanda kli'vıklar bulunuyor-du. Bu arada Almanya'dan İşçi Sağlığı Ku-rulu hastahanesimize geldi. Siz Avrupa stan-dartlarının üzerindeyiz denildi.

— İ.S. SORU: Hastahäneniz işlev olarak ne yapıyordu?

— Dr. Çağlar KIRCAK: Hastahänenizin iki işlevi vardı. 1- Tedavi edici hekimlik işle-vi. 2- Ve en önemlisi koruyucu hekim-lik işlevi. Bu iki işlev çerçevesinde çalışmalarda bulunduk.

Ben, ekipler oluşturuyordum. Bu ekipler; doktor, kimya mühendisi ve ecezacılardan oluşmaktaydı. Çeşitli işlemleri ve iş alanla-rını, o işle ilgili hastalıklar için yetkili bir ekip oluşturarak, ayda en az 2-3 kez Türkiye'deki endüstriyel bölgeleri tarıyorduk. Bu şekilde, 5 yılda yüzlerce işleme tarandı. Petrol rafine-lerinden, Seydişehir alüminyum tesisleri-ne, maden ocaklarına varıncaya kadar, bir çok büyük, küçük işletme tarandı. Meslek hastalıkları olup, olmadığı araştırıldı. Meslek hastalığı tehlikesi görüldüğünde ilgili birim-le yazı yazıyorduk. Örneğin; Seydişehir alu-minyum tesislerinde 20-25 işçi çalışıyorsa, çalı-sma kapasitesi ve ücretine engel olmayacak

şekilde 5'er kişilik gruplar halinde hastaları istiyor ve o işyerine ilişkin rapor tutuyorduk. Ve Önlem önerilerimizi bildiriyorduk. Tek-nik ve mastaflı bu önlemleri işverende bil-diriyorduk. Bu raporlardan birer örnekte S.S.K.'ya, Çalışma Bakanlığına, İşçi Sağlığı Genel Müdürlüğüne, Çalışma Bakanlığına bağlı İŞGÜM'e, İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Merkezine gönderiyorduk. Bir nüshada biz-de kalıyordu.

— İ.S. SORU: Bu raporlar işçi ve işveren açısından ne gibi sonuçlar yarattı?

— Dr. Çağlar KIRCAK: Buralarda önlem alınmasını istiyorduk. Örneğin, bir işyerinde açık benzenle çalışılıyor. Benzen çok yaygın bir şekilde kullanılmakta. Benzen, Apilastik anemi yapıyor, İşçi bunu bilmez. Bu işe, kan kanserine dönüşür. Biz, bu noktada uyarıyo-rduk. Tolven, Benzenin yerini tutar, Avrupa da benzen artık kullanılmıyor. Fakat işveren talyen kullanmıyor. Benzen çok ucuz. Tol-ven pahalı olduğundan, işveren benzen kul-lanıyor ve işçiyi ölüme terk ediyor. Bu durum Türkiye'nin her yerinde ve her okulunda böyledir.

Biz bu hastaları alıyorduk. Hastalar bir ay tedavi görüyorlardı. Zehirlenme olmayanları gönderiyor. Zehirlenme olanların baska yerlerde çalışmasını öneriyoruz. Ancak, bu yetkili kurumlara kabul görmüyordu.

— İ.S. SORU: İşçilerin bu konularda bil-gilendirilmesi söz konusu oldu mu? Bu konu-da herhangi bir çalışmada bulunuyor muy-dunuz?

— Dr. Çağlar KIRCAK: Tabii ki. İşçiyi meslek hastalıkları konusunda bilgilendiriyor-duk. Fiziki, kimyevi ve benzeri konularda meslek hastalıklarının kaynağı üzerine semi-nerler veriyorduk.

"Ben Ne Yaptımsa Halkımla Birlikte Yaptım"

Fikri SÖNMEZ

Seslerimiz yeniden kuşatıldığında şehirleri, söylevlerini çıkarıp yüreğimizin mücevher kutusundan şirlerle, öykülerle meydanlara dökeceğiz ve onun sessiz gömüldüğü yere çiçeklerle güller çelenklerle mermer bir büstünü dikeceğiz.

Beş yılda meslek hastalıkları üzerinde işçiyi uyandırdık. Bu işyerleri arasında devlet ve özel sektör vardı. Bizim bu çalışmalarımız, ne özel sektörün ne de devletin işine geldi.

Ustelik bizim gibi, liberal ekonomi adı altında, sınırlı sermaye piyasasına dayanmış bu-lunan, siyasi iktidarlarla, işveren ortaklığı bi-zim bu çalışmalarımıza karşı çıktı.

— İ.S. SORU: Bu karşı çıkış 12 Eylül son-rasında nasıl bir boyut edindi? Bu dönemde hastahane nasıl bir süreci yaşadı?

— Dr. Çağlar KIRCAK: 1982'de Bülent Ulusu Başbakanlığı zamanında Bolu'ya sürüldüm. Bunu, elbette ölümlü sorunu olarak gö-rüm ve istifa ettim. Ve hastahane de dağıldı. İstanbul yolu üzerinde Etimesgut 13. km'de bir kaç yarıklı koca hastahane bir ko-ridora sığdırıldı. Araçlar ve teknik ekip da-ğıldı. Sözüm ona, bu da Meslek Hastalık-

ları Hastanesidir. Bütün hekimler dağıtıldı. Türkiye çapında ekip taramaları da bitti. Ko-ruyucu hekimlikte bitti. Ama ne garip bir ki, işçi sağlığı ve iş güvenliği haftası kutluyoruz. İstanbul, Kartal Meslek Hastalıkları Haste-hanesi, rutin S.S.K. hastahanesine dönüştü-rüldü. Bunlara karşı böyle bir hafta kutla-nıyor.

Bu arada işçiler bu konuda uyanıdılar. Ben-zenim v.b. kimyevi maddelerin etkisini öğ-rendiler.

— İ.S. SORU: Son olarak söylemek iste-dikleriniz

— Dr. Çağlar KIRCAK: Sloganlarla, kib-rit kutularının arkasına yazılanlarla işçi sağ-lığı olmaz işçilerin meslek hastalıkları heste-hanesine yatırılması, büyük ve önemli yatırımlarla sonuna değün aranması gerektir. İş-çiler bu konuda bilgilendirilmelidir.

İşçileri Dürten Gerçekler

● **Soygun ve sömürü serbest piyasa ekonomisi adıyla sürüyor. Sabancı bir işçiden yılda 25 Milyon T.L. kazanıyor. İşçiliğin toplam maliyetler içindeki payı % 5'lere düştü.**

Son 10 yıldır artarak süren yoksullaşma, işçilerin her geçen gün artan sayılarla ve yükselen eylemleri başkaldırmaya götürdü.

Turgut Özal'ın "işçileri dürtüyor" sözüne işçiler "biz dürtülen değiliz, dürtülenlerdir, pahalıdır, açlıktır" cevabını verdi. Gerçekten de işçiler artık çekilmez duruma gelen hayat şartlarından dolayı kendi buldukları eylemlerle ve geçmiş deneyimlerinden yararlanarak direnmeye geçmiştir.

İşçi sınıfını bu derece güçlü davranışlara iten hayat şartlarındaki değişikliklerin ne olduğunu anlayabilmek için rakamlara dayalı bilgilere geriden gelerek bakmak yeterli olacaktır. Bir başka deyişle işçileri kendilinden hareketle getiren "dürten" koşullar nelerdir?

Üretimin değer ve hizmetlerin toplamı olan Ulusal Gelirin dağılımına baktığımızda çarpıcı rakamlarla karşılaşırız. Üretimin ulusal gelirden aldığı pay 1980'de % 24 iken, 1989'da % 15'e düşmüştür. Buna karşılık, KÂR, FAİZ ve KİRA gelirlerinin Ulusal Gelirdeki payı ise 1980'de % 49,5'den % 70'e yükselmiştir.

	1963	1980	1989
Tarım	%41	%26,5	%15
Kâr, faiz, kira	%37	%49,5	%70
Ücret	%12	%24	%15

1980 yılından buyana dövizle konuşmayı, emperyalizmle daha bir güçle bütünleşmeyi "entegrasyon" adıyla açıklayanlar döviz diline bu olayı belirtirken, 1980 yılında ayda 100 dolar veya 198 mark alan ücretli 1989 yılında ayda 68 dolara veya 121 marka çalışmak zorunda bırakılmıştır.

Üretlerdeki bu düşüş gerçekleşirken, KÂRLAR astronomik düzeylere çıkmıştır. İşverenlerin, para babalarının "batık", "İflas ediyoruz", "devletten daha fazla destek bekliyoruz" çığlıklarının altında yaşadıkları altın devrini gizlemekten başka bir anlamla geldini görüyoruz. Bir işçinin yıllık ücreti 1980'de 155.000 TL'den 1986'da 830.000 TL'na yükselmiştir. Yani, 5,3 kat artmıştır. Oysa aynı dönemde 500 büyük sermaye şirketinin kârları 124 Milyar TL'dan 1 Trilyon 461 milyar TL'na yükselerek tam 11,7 kat artmıştır. Bu derece yüksek kârın sağlanmasının temelinde işçi ücretlerinin, çalışanların ücretlerinin düşüklüğü ve üretilen ürünlerin pahalıya satılması yatmaktadır. Daha açıkcası sömürü ve soygun yatmaktadır.

SÖMÜRÜ HER YIL KATLANARAK SÜRÜYOR

İşverenlerin işçi başına düşen kârları büyük artışlar gösterirken, işçi ücretlerindeki artış yetersizdir. 1980'de bir işçi işverene yılda 231.000 TL. kâr sağlarken bu rakam 1988 yılında 2 Milyon 398 Bin TL'ya yükselmiştir. 1988'de toplam kârlar ve bir işçinin sırtından kazandıkları gelir alabildiğine artıp 10-12 misline çıkmıştır.

YEDİ BÜYÜK ŞİRKETİN 1988 SONUÇLARI

Şirketler	Toplam Kâr (Milyar TL)	Çalışanların Sayısı	Çalışan başına Kâr (Milyon TL)
AKB	188,5	33.662	20,4
Sabancı	70	30.000	23,0
Çay Güne	15	18.470	7,3
Yapı	29	10.200	2,8
TAİB	110	10.000	10,9
Sümer	67	6.345	10,5
Alarko	26,5	6.500	4,0

7 büyük şirketin 1988 bilançoları sadece, holdinglerin sızlanmalarının bir yutturmaca olduğunu değil, fakat işçilerin ne derece büyük bir sömürün altında yaşadıklarını göstermektedir. KOÇ Holding 1982 yılında bir işçinin sırtından 670 bin lira kazanırken, bu rakam 1983'te 1 Milyon 177 Bin liraya, 1988'de ise tam 20 milyon 400 bin liraya çıkmıştır. 1988'de KOÇ holdingin toplam kârı ise 688,5 milyar liradır. Bu toplam kârı yapan yatırımların dahil edilmediği, vakıf giderleri gibi giderlerin de dahil edilmediği düşünüldüğümüzde, KOÇ'un kârının çıldırtan noktaları ulaştığını görürüz. Tabii ki çileden, KOÇ Holding için zevkten, işçiler ise açlıktan olmaktadır. KOÇ Holding'in kârını bir başka şekilde de açıklamak mümkündür. KOÇ'un bir yıllık kârı, tamı tamına 610.372 asgari ücretli işçinin bir yılda eline geçen paraya eşittir. Ve KOÇ Holding bu kârını işçilerinde ikramiyeli, primli ve yüksek maaşlı müdürler kadrosu da dahil tam 33.662 kişi paylaşarak elde etmektedir.

SÖMÜRÜDE ŞAMPİYONLUK SABANCI HOLDİNG'İN

Televizyonların reklam programlarını dolandıran, doğum kontrolünden vergi reklamlarına kadar çıkan Sabancı, Holdingiyle sömürün şampiyonluğunu kimseye bırakmıyor. Kârlarının yüksekliğiyle, reklamlarda söylediği "vergiden dönenin kaşığı kirilsin" sözünü "Sömürüden dönersem namertim"e çevirmiştir. Sabancı Holding 1988 yılında bir işçi-

nin çalışmasından tam 25 Milyon kâr sağlanmıştır. Toplam kârı 750 Milyar lira olarak gerçekleştirmiştir. Burada da müdürleri dahil 30 bin kişinin çalıştığı görüyoruz. Ve Sabancı Holding'in 667.000 asgari ücretlinin bir yıllık eline geçen ücrete eşit kâr elde etmiş olduğu görülmektedir.

Bu yedi şirketin kârlarının toplamına baktığımızda işçilerin bir yıl boyunca bu şirketlere 1 Trilyon 806 milyar lira kazandırdığını görürüz.

Tek tek firmalar düzeyindeki rakamlar da bu genel rakamları doğrulamaktadır.

Mensucat Santral'in çalışanlara yaptığı ödemelerin net satış gelirin oranı 1980'de % 27 idi. Bu rakam 1987'de % 9'a kadar düştü. Buna karşılık üretilen 1983'te 30 milyon metre kareden, 1987'de 103 milyon metre kareye yükseldi. Aynı şekilde net satış geliri de, 1978'de 3 Milyar 596 Milyon'dan 1988'de 154 Milyar 550 Milyona çıktı. Bu durumda durmaksızın metre karelere kumaş dokuyan işçiler gerçekte bu kumaş kimin için dokuyorlar?

Yıl	Personel	Ödemelerin net satış oranı (%)	Üretim (m ²)	Net satışlar (Milyon TL)
1979	26	26	3.500	5.500
1980	27	27	5.500	5.500
1982	30	20	5.515	1.988
1983	19	31 milyon	10.078	10.078
1984	12	43 milyon	19.060	19.060
1985	12	54 milyon	25.064	25.064
1986	10	84 milyon	47.815	47.815
1987	9	105 milyon	89.421	89.421
1988	7	128 milyon	154.500	154.500

* 1988 rakamı tahminidir.

Buraya girecek bütün bunların sonucunda ülke genelinde 1979 yılındaki % 20,4 olan üretim giderlerindeki (maliyet) işçilik payı 1989 yılında % 5'lere düşmüştür. Daha kısa ve net söylemek istersek, 1979 yılından bugüne işçi ücretleri dört misli gerilemiştir. İşverenleri güdüren işte budur. Sadece işçilerin ücretlerindeki düşüşün yarattığı büyük sömürü değildir. Üretlerdeki bu büyük düşüşün yanı sıra üretimlerdeki korkunç artış da bunun yanındadır. Üretlerin hızla düşüşüne paralel olarak aynı hızla üretimler artmıştır. Sömürü katmerlenerek sürmektedir. Bütün bunları 1980 12 Eylül'ü ile sağlayan işverenler, sendikalar yarasında, toplu sözleşme ve grev yasasında, iş yasasında yaptıkları değişikliklerin sonucu olan sömürülerini tam 10 yıldır acımasızca sürdürmektedirler.

SOYGUNUN ADI "SERBEST PİYASA EKONOMİSİ" OLDU

İşçilerin yoksullaşması sadece ücretlerdeki bu büyük düşüşle gerçekleşmemektedir. Durmak bilmeyen zamların işçi gelirlerini erittiğini de görmekteyiz.

1978-1988 döneminde ücretler 25 kat artarken, ekmeğe 73 kat, tuz 122 kat, kuru soğan 33 kat, sığır eti 51 kat, zeytin yağı ve margarin 81 kat, süt 88 kat, beyaz peynir 59 kat, taşıt giderleri 93 kat artmıştır.

Asgari ücretle çalışan bir tarım işçisi 1980'de 800 ekmeğe alabilirken, 1989'da ancak 312 ekmeğe alabilmektedir.

24 Ocak Kararları olarak bilinen egemen sınıflar ve onların ağababaları yabancı tekelin geleceğe ipotek koyan kararlarının alındığı tarihten 24 Ocak 1989 yılına kadar geçen süredeki bazı malların fiyatlarındaki artışlar şöyledir:

Maddesi	24 Ocak 1980 Fiyatı	24 Ocak 1989 Fiyatı	Artış (Mili)
Bunna	77	718	12
Çiğdem	123	6.000	48
Çiğdem (oro)	1.000	115.000	115
Kırmızı	1.500	155.000	105
Ekmeğe	6	260	42
Peynir	39	1.875	42
Atarpan	17,5	600	34
Et	235	6.000	25,5
Tuz yağlar	18	760	43
Özgeçir	100	4.000	40
Asgari ücret (san.)	7.400	126.000	23
Asgari ücret (tar.)	4.800	117.000	24
Alın	5	150	30
Sığır	15	100	40

Böylece bir üretimin herhangi bir mali alabilmek için çalışmak zorunda olduğu süre daha da fazlalaşmıştır. Bu ise sömürün katmerlenerek sürmesinden başka bir şey olmamaktadır. Asgari ücretle çalışan bir işçinin bazı malları almak için ne kadar çalışması gerektiğini şöyle bir çizelge ile görebiliriz:

	1985	1986	1987	1988
Ücretler	5,99	5,26	5,59	6,01
Hammede	10,73	15,09	13,29	12,64
Yakıt	29,37	23,30	21,74	23,40
Enerji	18,47	19,59	21,64	25,09
G. Giderler	7,13	6,66	7,04	6,16
Diğerleri	28,31	30,10	30,71	26,70

İşverenlerin kendi örgütleri aracılığıyla, iktidarların devlet kurumları ve organları aracılığıyla yaptığı ve birbirini tutmayan istatistiklerin tek bir ortak noktası vardır. Ama bu açık açık hiç yazılmaz ve söylenmez. O'da yukarıda yaptığımız tüm açıklamalarda görüldüğü gibi işçilerin, çalışanların hızla yoksullaştığıdır. Daha fazla çalışan, fazla üreten işçilerin bugünkü başkaldırıların arkasında

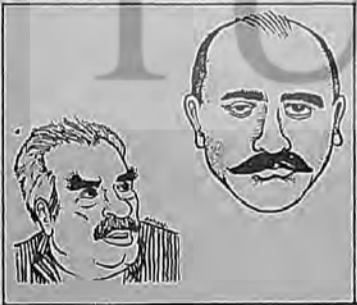
	24 Ocak 1980	24 Ocak 1989
1kg ekmeğe için	1saat 9dakika	1 st. 48 dk.
1kg et için	17 st. 11 dk.	17 st. 20 dk.
1kg zeytin için	10 st. 58 dk.	17 st. 20 dk.
1kg peynir için	12 st. 26 dk.	17 st. 20 dk.

TÜRKİYE'NİN 500 BÜYÜK ŞİRKETİNİN KÂRLARI

Yıl	Satış Hasılatı (Milyar TL.)	Bilanço Kâr (Milyar TL.)	Çalışan sayısı (Kişi)	Çalışan başına Kâr	Sigortalıların yıllık ortalama ücretleri (Ülke çapında)
1980	1.707	124,2	538.325	231.000	155.000
1981	2.679	153,7	519.533	296.000	198.000
1982	3.495	210,1	511.306	411.000	252.000
1983	5.583	315,9	626.556	504.000	344.000
1984	9.778	654,9	597.707	1.096.000	477.000
1985	15.490	1.330,8	646.352	2.058.000	632.000
1986	21.126	1.461,8	659.953	2.214.000	878.000
1987	32.153	2.265,3	666.365	3.398.000	1.186.000

Türk İş Yönetiminde Kavga Büyüyor

Geçtiğimiz günlerde Türk-İş Genel Sekreteri Emin Kul ile Harb-İş Sendikası Başkanı Kenan Durukan, Türk-İş Koordinasyon kurulunda tekme tokat birbirine girdiler. Bunu Türk Metal Sendikası Başkanı Mustafa Özbek'in Şevket Yılmaz'a sözlü saldırısı izledi. Mustafa Özbek, Türk-İş Genel Başkanı Şevket Yılmaz'ı Başbakan Turgut Özal'la gizli görüşmeler yapmakla suçlayarak, "biz ona çek git diyoruz" diyerek açık tavrı aldı.

Türk-İş yönetimindeki artık gizlenemeyen bir çatışmalar Kamu İşyerlerinde çalışan işçilerin sözleşmelerinin çıkarma girmesi ile başladı. Devletin "açız" diyen işçilere karşı duyarsızlığı dalgalar halinde gelen eylemleri doğurdu. Ancak bu eylemler sendika yönetimlerini de hedef alıyordu. sendika yönetimleri işçi dalgalarından kendini kurtarabilmek için on önde koşmaktan başka kurtuluş çaresi bulamadılar. Türk-İş bünyesinde kurulan Koordinasyon kuruluna devletle görüşmelerde ki yetkiyi devrederek kendi kendilerini rahattılar. Ama ne var ki, emekli sendikacılar olayı ile buyuyor TÜRK-İŞ'ün kudret sürüşmesi Sendika yönetimlerini huzursuz kılmaktaydı. Siyasi arenada koşturan muhalefet ile kurulan direk temasları bazı sendikacılara yeni yerler hazırlarken bazılarında "sendikacılık" mesleğinden uzaklaştıracakları benziyordu. Bu nedenle iktidar bakanları ile gizli toplantılar, yemeler bir araya geliyor yandı. Örneğin zaman zaman işçilerin haklarını almakta kararlı olduklarını keskin sözlerle ifade eden bazı sendika başkanları hemen ardından "istenece zammın devlet tarafından karşılanmayacağı" açıklamalarını yapıyorlardı. Türk-İş Genel Sekreteri ile Harb-İş Genel Başkanı'nun yumrulaşması bu tür açıklamaların sonrasına geliyordu. Emin Kul yapılan açıklamalarda görüşmelerin olumlu aşamaya geldiğini söyleyince Kenan Durukan en ufak bir gelisme olmadığını söylüyordu.

İşçi eylemlerinin kazandığı boyut ve iktidarın kalı tavrının, o'na yaklaşarak kırılacağı ni düşünen sendika yönetimleri Türk-İş Koordinasyon Kurulundan bağımsız hareket edebilme yetkisini geri istemeye kadar varan tavırlığa girdi. Ancak işçi sınıfı tarihinde önemli bir yer tutacak eylemlerin rahatsızlığını da taşıyan yönetimler bu kadar kavgalara rağmen birbirlerinden ayrılmamayı sürdürüyorlar. Toplu Sözleşmelerin bugün ulaştığı Yüksek Hakem Kuruluna gidis veya Grev uygulaması noktası kesin ayrışmanın başlangıcı olacaktır.

KONGRE VE GENEL KURULLAR DÖNEMINE GİRİLDİ KAVGA BÜYÜDÜ

Sözleşmelerin ve işçi eylemlerinin doğurduğu yönetimlerdeki çatışmada Türk-İş Genel Kurulunun yaklaşması da etkileyici olmaya başladı. Sayıları 96'ya bulan ve emekli olan sendika yöneticileri, Sendikalar yasasına göre bir daha seçilemeyecekler. Fakat yasayı farklı yorumlamadan veya iktidarla pazarlığa kadar uzanan değerlendirmelerle yaşanan karmaşa devam ediyor. Sendika yöneticilerinin meslek edinenler yeniden seçilebilmesinin pazarlığını ve hesaplarını yaparken, yerlerine göz diken yeni meslektaşları da boş durmayarak eskilerin altını boşaltmaya çalışıyor.

Türk-İş yönetimi ise bir taraftan bu emek-

İşçilerin Günlüğünde Yeni Sayfa Açılıyor Grevler ve Direnişler Geliyor

Kamu İşverenlerine bayram öncesi tekliflerini veren Türk-İş yöneticileri 10 Mayıs günü Devlet Bakanı Cemil Çiçek'in de katıldığı toplantıda Kamu İşveren Sendikaları ile karşı karşıya geldi.

Türk-İş'in % 170 artı 60 bin liralık ücret artışına Kamu İşverenleri Sendikaları % 110'luk artış önerisi ile geldi.

Devlet Bakanı Cemil Çiçek'in de katıldığı toplantının sabah yapılan 3 saatlik oturumunda İşverenler önerilerini sunmadılar. Sadece Türk-İş'in önerilerini eleştirtiler. Kamu (Devlet) İşverenleri Türk-İş'in istediği ücret artımlarında kendilerine ölçü olarak 1 Ocak 1987 tarihindeki satın alma gücünün almanın yanlı olduğunu söyleyip, 31 Aralık 1986 tarihindeki ölçü alınması gerektiğini belirttiler. Bu devlet işletmeleri temsilcilerinin 86 ve 87 yıl-

ları arasındaki satın alma gücünün işçiler aleyhine büyük farklılıklar taşıdığı kabul etmiş olmaları demektir.

Kamu işverenlerinin ikinci önemli karşı çıkışı ise Türk-İş'in 1989 yılı enflasyonunun (pahalılığın) %65 olarak kabulü oldu. Hükümet kanadı 1989 yılında enflasyonun % 45 olacağını iddia ederek ücret artış isteginin buna göre yapılmasını istedi. Oysa işveren örgütlerinin yaptıkları son açıklamalarda Türkiye'de enflasyonun % 65-70 olacağı doğrultusunda.

3 saate yakın süren toplantı sonrası Hükümet kanadının öneri getirmemesini eleştiren Şevket Yılmaz taleplerini savunmakta kararlı olduklarını açıkladı. Ögleden sonra süren toplantıda Devlet Bakanının bulunmaması dikkat çekiydi. Çünkü Kamu İşveren Sendikaları sekreterleri karşı önerilerini ilk kez getirdiler ama Bakan Cemil Çiçek toplantıya katılmıyordu.

Kamu işverenleri ücret artışını % 110 olarak önerirken, üçlü paket adı verilen sosyal yardımlar konusunda da görüşlerini iletiltiler. Türk-İş'in birinci yıl için 100 bin, ikinci yıl için ise ayda 120 bin liralık istegine 40 bin ve 50 bin olarak karşı teklif getiren kamu işverenleri sendika yöneticileri yanıt bile vermedi. 1,5 saat gibi kısa süren ikinci toplantıdan çıkan Türk-İş temsilcilerinin işveren önerilerinin tartışılmaya bile değer olmadığını belirttiler.

TÜRK-İŞ Genel Başkanı Şevket Yılmaz düzenlediği basın toplantısında "İşverenlerin % 110'luk ücret artışı önerisi ancak sözleşmelerin bitimi öncesi ücretlerin enflasyon karşısındaki kayıplarını karşılayabilir. Bu tekliflerin neyini tartışalım" diyerek Esgüdüm Komitesinin aldıkları kararları hayata geçireceğini belirtti.

Türk-İş Yönetim Kurulu ve Toplu Sözleşmeler Esgüdüm Komitesi (Toplu sözleşmelerin eşleştirme) düzenlediği ortak toplantıda Grev ve pasif direnişlerin sürdürülmesi kararı aldı. Bu karara göre görev hakkını kullanabilen sendikalar aldıkları grev kararlarını esgüdüm içinde uygulayacakları, grev yasasına giren işyerlerinde ise pasif direnişler sürdürülecek. Grev yasasına giren işçiler ve işverenlerin Yüksek Hakem Kurulunun vereceği

bu gerçek yatmaktadır. Serbest Piyasa ekonomisi adı altında IMF, Dünya Bankası zümlelerini uygulayanların "taşları yip kurlan serbest bırakmalarının" adı altında "işçileri dürtüyor" sözleri inandırıcı olmaktan uzaktır.

1985 yılında İZOCAM TİC. ve A.Ş. lik payı olarak 92 milyon 636 bin lira olan reklam giderleri 164 milyon 88 bin liraya çıktı. Devletten aldığı vergi iadesi, vade farkı ise 70 Milyon 74 bin TL tutuyordu. Elde ettiği kâr 1 MİLYAR 749 Milyon liraydı.

Grev kararı Özal Hükümetince en Karabük ve Iskenderun Demir Çeliklerinde (son zamlardan önce) kilosu 770 TL satılan çeliğin maliyetinde bütün işçilerin 92 TL'dir. Buna karşılık hammaddeleri 453 liradır. K.D.V. 70 TL, amortisman ve enerji giderleri 155 TL'dir. Ve bir sırtından kazandığı net kâr yılda 57,7 TL'dir.

Sektörler düzeyinde incelediğimizde, sektörde çalışan işçi sayısının azalması rağmen üretimde bir artış olduğunu görürüz. Yani daha az işçi, daha çok üretim.

Yıllar	Çalışan İşçi sayısı	Filtreli üretim (Milyon TL)
1982	13975	47,04
1983	13875	51,083
1984	13717	54,293
1985	13700	54,905
1986*	13673	37,899

* 1986 yılı ilk 6 ay rakamları

Buna karşılık işçiliğin toplam maliyet içindeki payı sadece %5'tir. Tütün işleme sanayiinde üretim maliyeti (%)

Tütün İşleme Sanayiinde Üretim Maliyetleri (%)	%
Girdiler	55
Hammede	55
Malzeme	27
İşçilik	5
Stim-Elektrik	3
Genel giderler	10

1984 yılı rakamlarına göre yüksek işçilerde direkt işçilik giderleri toplamı yet içinde rakıda % 1,98, vatkada % 2,21, kanyakta ve likörde ise % 2,21.

Petrokimya sanayiine işçilik maliyetleri toplam maliyet içindeki payı % 1 iken rol ürünleri sanayiinde % 0,27 (binde 2,7) Otomotiv sektöründe % 5,64 olan maliyetleri, lastik esya sanayiinde % 10 Çimento sanayiinde bir işçinin üretimi miktarı yıllara göre artarken, ücretlere yansımamıştır.

Çimento Sanayiinde işçi başına üretim (kg/işçi)

1984 → 969
1985 → 1087
1986 → 1178
1987 → 1231

Buna karşılık çimento üretiminde emgilerin yüzdesi, (ticari mal toplamı) % 5,5'e düşmüştür.

İŞÇİLERİ SICAK GÜNLER BEKLİYOR

Alınan grev kararları ve direnişlerin mücedelerine yeni sayfalar eklemesi yıldır en ağır ekonomik koşullarda çalışan işçiler, sendika yönetimlerini aşarak emellerle "açız" diye haykırıyorlar. İktidarın güçlüğü tüm işçilerin katılımıyla sınırlı değildi. Çünkü işçiler tüm şaşmanı ile getiriyor, halkın isteklerini duyuruyor. İktidar ölmeyeceği bu yükselişinde Türk-İş yöneticileri ile görüşüyor bul ediyordu. Güvenlik güçleri eylemlere karşı davranışlarında sertleştiler. Bu iktidarın teslim olduğu yansıyordu. Oysa yapılan, işçilerin eylemlerini durduracak süreci başlatmaktaydı. Grev veya Yüksek Hakem Kurulu ile yapılacak uyuşmazlıklarla işçilerin güçlenmelerine ikinci adımı atmayı hedefleyen ve bugün o yansıyor. Buna aynı şekilde farklı uygulamalar (gruplar) klasifikasyon) eklenerek işçileri daha parçalara ayırma eylemlerine bugün de daha iyi anlayabiliriz.

Diğer taraftan sendika ve Türk-İş'in bir taraftan yerlerini korumak için davranışlarını diğer taraftan yolda koşturan sivri partileme davranışlarını da dikkate almak gerekir. İşçilerin kendi değişimlerine olan güven muhalefet ve iktidarın...

